

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2021

Jana Dostálová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Okresní sdružení hasičů Pardubice: cíle a výkon

Bakalářská práce

2021

Jana Dostálová

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jana Dostálová**
Osobní číslo: **E18034**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Téma práce: **Okresní sdružení hasičů Pardubice: cíle a výkon**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je posoudit organizační, personální, finanční a technické podmínky fungování sborů dobrovolných hasičů v okrese Pardubice ve vztahu k jejich poslání a cílům činnosti jakožto součástí Sboru hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
- Stanovení cílů práce a hypotézy, volba metod.
- Sborů dobrovolných hasičů okresu Pardubice jakožto součást Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska – poslání a cíle.
- Organizační a personální aspekty činnosti sborů dobrovolných hasičů okresu Pardubice.
- Technické a finanční fungování sborů dobrovolných hasičů okresu Pardubice.
- Formulace závěrů a doporučení.

Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Rozsah grafických prací: –
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.
- KAVAN, Štěpán a Jakub DOSTÁL. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při mimořádných událostech v podmínkách Jihočeského kraje*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. ISBN 978-80-87472-41-5.
- KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. ISBN 978-80-7385-134-7.
- SZASZO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0.
- VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2020

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji:

Práci s názvem „Okresní sdružení hasičů Pardubice: cíle a výkon“ jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 11. 2021

Jana Dostálová v. r.

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí práce, paní doc. Ing. Ivaně Kraftové, CSc., za její odbornou pomoc, ochotu, věnovaný čas a cenné rady, které mi byly nápomocné při zpracování mé bakalářské práce. Ráda bych poděkovala také panu Josefu Orgoníkovi ze Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a paní Renatě Sáře Seidlové z Magistrátu města Pardubic za poskytnutí informací potřebných k vypracování této práce.

ANOTACE

Cílem práce je posoudit organizační, personální, finanční a technické podmínky fungování sborů dobrovolných hasičů v okrese Pardubice ve vztahu k jejich poslání a cílům činnosti jakožto součásti Sboru hasičů Čech, Moravy a Slezska. Práce se zabývá dotacemi, které byly poskytnuty jednotkám požární ochrany okresu Pardubice a zda byly adekvátní oproti uskutečněným výjezdům, zda odpovídají dotacím poskytnutým ostatním jednotkám okresů Pardubického kraje. Práce dále řeší, zda struktura členů Okresního sdružení hasičů Pardubice výrazněji odlišuje od struktury členů SH ČMS, a rovněž to, zda mají hasiči nejvíce výjezdů k požárům a jestli je pravidlem, že jednotky obcí s vyšším počtem obyvatel mají také nejvíce výjezdů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Okresní sdružení hasičů Pardubice, sbor dobrovolných hasičů, financování a vybavenost jednotek požární ochrany

TITLE

Fire Rescue of Pardubice Region: mission, goals and performing the duties

ANNOTATION

The aim of this thesis is to evaluate administrative, personal, financial and technical conditions of the volunteer fire department in the Czech Republic under which they operate in Pardubice region, with relations to their goals and missions as a part of the Czech Republic's Fire Rescue. This thesis deals with the grants provided to the unit of fire resistance in Pardubice district and if they were adequate compared to the accomplished encroachments, if they are adequate to the grants provided to other units of fire resistance in Pardubice district. This thesis also analyses the structure of the members in Fire Rescue of Pardubice Region and if it's different to the structure of the members in the Czech Republic's Fire Rescue. The next topic, which is solved in this thesis, is if the most of firefighter's encroachments are fires or are not and if more populated municipalities have also the most encroachments or do not.

KEY WORDS

Czech Republic's Fire Rescue, Fire Rescue of Pardubice Region, volunteer fire department, units of fire resistance, financing of firefighter groups, equipment of firefighter groups

Obsah

SEZNAM TABULEK	9
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	10
PŘEHLED ODBORNÝCH POJMŮ VYUŽÍVANÝCH V PRÁCI.....	11
ÚVOD.....	13
1 Organizace dobrovolných hasičů v ČR a jejich cíle	15
1.1 Jednotky požární ochrany	15
1.2 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	20
1.3 Česká hasičská jednota	25
1.4 Moravská hasičská jednota	26
2 Poskytování dotací jednotkám požární ochrany obcí	28
3 Technické vybavení jednotek požární ochrany obcí.....	35
4 Odborná a zdravotní způsobilost členů sboru.....	37
5 Organizační a personální aspekty jednotek požární ochrany okresu Pardubice	39
ZÁVĚR	52
SEZNAM LITERATURY	54
PŘÍLOHY	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Krizové stavy	12
Tabulka 2: Kategorie JPO podle působnosti.....	17
Tabulka 3: Operační hodnota JPO podle druhu	17
Tabulka 4: Přehled dotací MV pro jednotlivé organizace v roce 2018	19
Tabulka 5: Účast jednotlivých dětí, škol, SDH a ostatních spolků v letech 2016-2020.....	24
Tabulka 6: Porovnání počtů výjezdů s výší dotace pro jednotlivé JPO okresů Pardubického kraje za období 2016-2020	32
Tabulka 7: Výše dotací na 1 výjezd poskytnutých JPO Pardubického kraje v jednotlivých letech období 2016-2020	33
Tabulka 8: Požadavky na technické vybavení SDH obcí podle jednotlivých typů JPO.....	35
Tabulka 9: Základní ochranné pracovní prostředky na 1 člena sboru	36
Tabulka 10: Přehled kurzů odborné přípravy členů jednotek SDH	37
Tabulka 11: Jednotlivé délky kurzů odborné přípravy	38
Tabulka 12: Porovnání struktury členů SH ČMS a OSH Pardubice podle věku k 31. 12. 2020	42
Tabulka 13: Počet a podíl jednotlivých druhů zásahů JPO okresu Pardubice za období 2016-2020	46
Tabulka 14: Podíl jednotlivých druhů zásahů JPO okresu Pardubice v letech 2016-2020.....	46
Tabulka 15: Postavení okresu Pardubice vůči zbývajícím okresům Pardubického kraje v porovnání počtu obyvatel, rozlohy a uskutečněných výjezdů JPO v letech 2016-2020.....	48
Tabulka 16: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2016	48
Tabulka 17: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2017	49
Tabulka 18: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2018	49
Tabulka 19: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2019	49
Tabulka 20: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2020	49

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1:	Stručný výčet úkolů JSDH obcí při mimořádné události	16
Obrázek 2:	Organizační struktura SH ČMS	20
Obrázek 3:	Celkový počet členů v kategorii muži, ženy a děti SH ČMS	21
Obrázek 4:	Podíl jednotlivých věkových kategorií členů SH ČMS.....	21
Obrázek 5:	Počet mužů a chlapců oproti počtem žen a dívek v požárním sportu k 31. 12. 2020	22
Obrázek 6:	Dotace na automobil a požární zbrojnici poskytnuté SDH okresu Pardubice ve srovnání s dotacemi pro SDH okresu Chrudim, Ústní nad Orlicí a Svitavy v letech 2016-2020	29
Obrázek 7:	Porovnání dotací poskytnutých na automobil a požární zbrojnici za okres Pardubice v Pardubickém kraji v roce 2016-2020 (v tis. Kč).....	30
Obrázek 8:	Vzor lékařského posudku pro zdravotní způsobilost člena SDH	38
Obrázek 9:	Rozmístění jednotlivých JPO v okrese Pardubice.....	39
Obrázek 10:	Celkový počet členů v kategorii muži, ženy a děti OSH Pardubice k 31. 12. 2020.....	40
Obrázek 11:	Podíl jednotlivých věkových kategorií členů OSH Pardubice k 31. 12. 2020	41
Obrázek 12:	Počet výjezdů SDH obcí okresu Pardubice v letech 2016 až 2020.....	43
Obrázek 13:	Přehled jednotlivých druhů zásahů, u kterých zasahovaly SDH okresu Pardubice, v období 2016-2020	44
Obrázek 14:	Porovnání výjezdů JPO okresu Pardubice s výjezdy JPO ostatních okresů Pardubického kraje v letech 2016-2020.....	47

PŘEHLED ODBORNÝCH POJMŮ VYUŽÍVANÝCH V PRÁCI

- *„Integrovaným záchranným systémem (dále rovněž „IZS“) rozumíme koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.“ (ČR, 2000b, § 2)*

Aby se podle zákona o integrovaném záchranném systému jednalo o jeho zásah, musí zasahovat alespoň dvě jeho složky. Základními složkami jsou Hasičský záchranný sbor (dále rovněž „HZS“) České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, Policie České republiky. Mezi ostatní složky patří Armáda České republiky, Vězeňská služba České republiky, hygienické stanice, horská služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, z. s., městská policie a humanitární organizace. (ČR, 2000b)

- **Ochrana obyvatelstva** je definována jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. (ČR, 2002)
- **Mimořádná událost** je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí. **Krizová situace** je mimořádná událost velkého rozsahu, například povodně. (ČR, 2000b)
- **Záchranné práce** jsou činnosti vedoucí k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin. **Likvidační práce** představují činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. (ČR, 2000b)
- **Hrozba** je primární fenomén, který může nebo chce poškodit chráněné aktivum. **Aktivní prevence** snižuje účinek hrozby před aktivací hrozby, **pasivní prevence** snižuje výsledné ztráty po aktivaci hrozby. Hrozba většinou nepůsobí samostatně, ale vyvolává další hrozby, proto rozlišujeme **aktivační hledisko**, tedy kolik hrozeb vyvolá určitá hrozba v budoucnu, a **iniciační hledisko**, tedy kolika hrozbami může být určitá hrozba vyvolána. **Transfer** je mechanismus, kterým se hrozba přesouvá na chráněné aktivum. **Chráněným aktivem** je vše, co pro nás má určitou hodnotu a co se snažíme chránit, například život, zdraví, majetek, životní prostředí. (Svoboda, 2020)

- **Riziko** je pravděpodobnost vzniku nežádoucí události, či nebezpečí očekávané výše škod v souvislosti s hrozbou a konečnou ztrátou. Vztah, respektive přízvuk k riziku jako takovému je velice subjektivní, to znamená, že k němu mají lidé averzi, neutrální vztah nebo přijetí rizika. (Svoboda, 2020)
- **Kritickou infrastrukturou** se rozumí prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, jehož narušení by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu. (ČR, 2000c)

Krizový stav je stav vyhlášen v případě, kdy hrozí, že nastane, nebo již nastala krizová situace. V případě stavu ohrožení státu a válečném stavu ho vyhláší Parlament ČR, nouzový stav může vyhlásit vláda ČR, případně předseda vlády. Hejtman kraje nebo primátor Hlavního města Prahy vyhláší stav nebezpečí. (Svoboda, 2020)

Podrobný přehled krizových stavů, zákonů, podle kterých mohou být vyhlášeny, kdo stavy vyhláší, na jak dlouho a na jaké území je zobrazen v Tabulce č. 1.

Tabulka 1: Krizové stavy

STAV	NEBEZPEČÍ	NOUZOVÝ	OHROŽENÍ STÁTU	VÁLEČNÝ
ČÍSLO ZÁKONA	240/2000 Sb.	110/1998 Sb.	110/1998 Sb.	1/1993 Sb.
KDO VYHLAŠUJE	hejtman	vláda	parlament	parlament
ÚZEMÍ	část/celý kraj	část/celá ČR	část/celá ČR	celá ČR
LHŮTA	max. 30 dní	max. 30 dní	neomezeně	neomezeně

Zdroj: vlastní zpracování s využitím přednášek (Svoboda, 2020)

ÚVOD

Sbory dobrovolných hasičů jsou velice významné pro naši společnost, a i když je činnost v tomto sboru dobrovolná, rozhodně není nijak zanedbatelná, a neměla by být nijak podceňována. Členové sboru dobrovolných hasičů obcí jsou obci, resp. jejím obyvatelům velice nápomocní v případě hašení požárů, tedy lokalizaci a následné likvidaci požárů, dále při záchranných a likvidačních pracích. V rámci ochrany obyvatelstva zajišťují evakuaci obyvatel, varování a vyrozumění obyvatel, humanitární pomoc obyvatelstvu a zajištění podmínek pro nouzové přežití obyvatelstva.

Hlavním cílem této práce je posoudit organizační, personální, finanční a technické podmínky fungování sborů dobrovolných hasičů v okrese Pardubice ve vztahu k jejich poslání a cílům činnosti jakožto součásti Sboru hasičů Čech, Moravy a Slezska a při tom zjistit odpovědi na 5 výzkumných otázek, a to:

zda byly v jednotlivých okresech Pardubického kraje v letech 2016-2020 poskytnuty přiměřené dotace JPO z pohledu uskutečněných výjezdů,

zda se struktura členů OSH Pardubice výrazněji odlišuje od struktury členů SH ČMS z hlediska poměru věkových kategorií muži, ženy a děti či nikoliv,

zda se hasiči, dříve požárníci, skutečně zabývají primárně hašením požárů, jak z jejich bývalého pojmenování vyplývá, či nikoliv,

zda uskutečněné zásahy jednotek okresu Pardubice odpovídají podílům uskutečněných zásahů jednotek ostatních okresů Pardubického kraje

a zda je pravidlem, že jednotky obcí s vyšším počtem obyvatel mají také nejvíce uskutečněných výjezdů.

Hlavního cíle má být dosaženo i naplněným dílčími cíli, zejména popisem jednotek požární ochrany, jejich kategorií a operační hodnoty, dále popisem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, České hasičské jednoty a Moravské hasičské jednoty a jim poskytovaných dotací. Dále je práce zaměřena na poskytování dotací jednotkám požární ochrany obcí a porovnání těchto dotací s uskutečněnými zásahy. Dále byly zkoumány požadavky na technické vybavení sboru dobrovolných hasičů obcí podle typu jednotky požární ochrany, základní záchranné prostředky na 1 člena sboru, zdravotní způsobilost členů sboru a odbornou přípravu, která je zajišťována

kurzy odborné přípravy. V práci je dále popsáno fungování Okresního sdružení hasičů Pardubice, jeho organizační struktura a porovnání této struktury se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska. V práci jsou dále prezentovány zásahy jednotek okresu Pardubice a kulturní a společenské akce, které jsou těmito jednotkami pořádány. V závěru práce je stručně popsán požární sport a odznaky odborností mladých hasičů.

Zdrojem informací byly převážně materiály jednotlivých organizací dobrovolných hasičů zahrnutých v práci, například výroční zprávy, jejich webové stránky a statistické ročenky, dále pak zákony a relevantní dokumenty, ale i materiály poskytnuté při výuce na Univerzitě Pardubice.

1 Organizace dobrovolných hasičů v ČR a jejich cíle

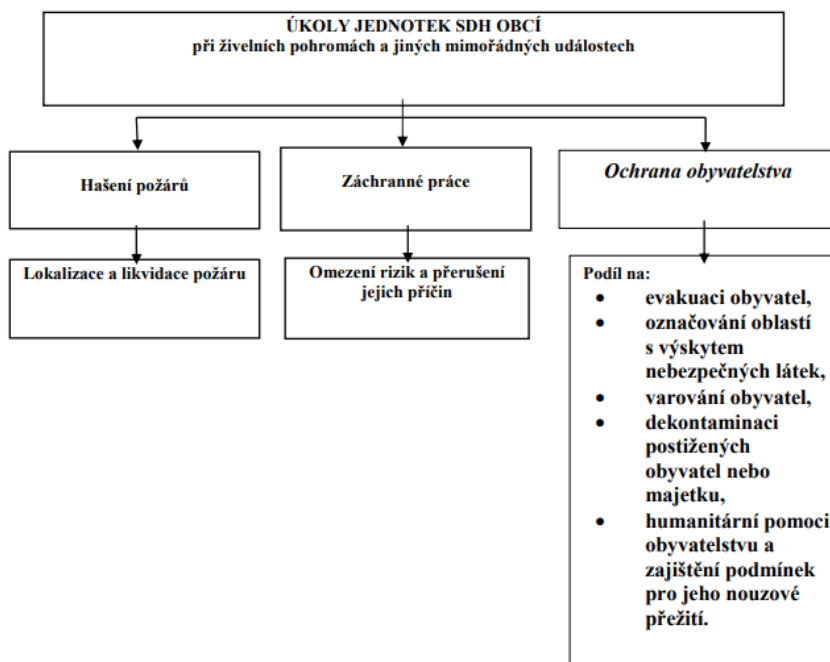
Vedle profesionálních hasičů mají své nezastupitelné místo dobrovolníci, kteří se sdružují do tří dobrovolnických organizací, a to Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota a Moravská hasičská jednota. Co do počtu členů, největší z nich je Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, které čítá okolo 363 000 členů, dále pak Česká hasičská jednota s 6 500 členy a Moravská hasičská jednota s 5 000 členy.

1.1 Jednotky požární ochrany

„Jednotkou požární ochrany (dále rovněž „JPO“ a „jednotka“) se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty apod.). Základním posláním JPO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.“ (HZS ČR, 2021)

Řízení JPO se dělí na organizační a operační. Organizační řízení znamená dosáhnout stále způsobilosti v oblasti organizace, techniky a odbornosti, které jsou nezbytné pro plnění jejich úkolů. Jedná se tedy i udržení a zvýšení odbornosti, resp. odborné způsobilosti a také fyzická způsobilosti jednotlivých členů, což zahrnuje školení a výcvik. Neméně důležitou činností je údržba prostředků JPO, například požární techniky. Co se týče operačního řízení, jedná se o činnost již od přijetí zprávy o vzniku dané mimořádné události až po návrat jednotek zpět na základnu, zahrnuje to tedy samotný výjezd JPO, jejich jízdu na místo zásahu a provedení záchranných a likvidačních prací a podobně. (HZS ČR, 2021)

Při řešení mimořádných událostí se jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále rovněž „JSDH“ a „sbory“) zabývají různými úkoly, jejich stručný výčet je uveden na obrázku č. 1.

Obrázek 1: Stručný výčet úkolů JSDH obcí při mimořádné události

Zdroj: HZS ČR (2014)

JPO se podle působnosti rozdělují na územní, tedy zasahující i mimo území svého zřizovatele a místní, tedy zasahující na území svého zřizovatele. Do územní působnosti spadají JPO I, tj. jednotka HZS s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace, JPO II, tj. JSDH obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, a to s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, a JPO III, tj. JSDH s členy, kteří vykonávají službu dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace. Do působnosti místní spadají JPO IV, tj. jednotka HZS podniku, a to letištní či drážní), JPO V, tj. JSDH obce s členy, kteří vykonávají službu dobrovolně, a JPO VI, tj. JSDH podniku. (HZS ČR, 2021)

Jednotlivé rozdělení JPO podle typu působnosti, tj. územní nebo místní, je stručně zobrazeno v Tabulce č. 2.

Tabulka 2: Kategorie JPO podle působnosti

ÚZEMNÍ PŮSOBNOST	MÍSTNÍ PŮSOBNOST
JPO I jednotka HZS kraje	JPO IV jednotka HZS podniku
JPO II JSDH obce s členy, kteří vykonávají službu jako své hlavní nebo vedlejší povolání	JPO V JSDH obce s členy, kteří vykonávají službu dobrovolně
JPO III JSDH obce s členy, kteří vykonávají službu dobrovolně	JPO VI JSDH podniku

Zdroj: vlastní zpracování s využitím přednášek (Svoboda, 2020)

Jediný typ JPO je zřizován přímo hasičským záchranným sborem, a to JPO I. Nejvíce zřízených jednotek má JPO V, přibližně 5 800 jednotek. Každý druh JPO má určitou operační hodnotu, tj. například HZS kraje, HZS podniku, SDH obce nebo SDH podniku, podle toho, jak je jednotka schopna zahájit a provést práce v místě zásahu. Jedná se o dobu výjezdu JPO ze základny po vyhlášení poplachu a územní působnost JPO, tedy dobu jízdy, respektive vzdálenost na místo zásahu. Konkrétní hodnoty, tj. doba výjezdu (v min.) a územní působnost (v min.) jednotlivých typů JPO, jsou zobrazeny v Tabulce č. 3.

Tabulka 3: Operační hodnota JPO podle druhu

Druh JPO	HZS kraje	SDH obce	SDH obce	HZS podniku	SDH obce	SDH podniku
Územní působnost (v min.)	20	10	10	není	není	není
Doba výjezdu (v min.)	2	5	10	2	10	10

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS ČR (2021a)

Jak již bylo zmíněno, JPO se dělí na 6 kategorií. JPO I není financována krajem, jako ostatní jednotky, ale přímo ze státního rozpočtu. Je naprosto běžné, že pokud HZS ČR pořídí nové technické vybavení, například hydraulické kleště, hadice, čerpadlo, proudnice, žebříky, vysílačky, výstroj, oblečení či přilby, prvky dýchací techniky či automobily a další, je možné předat jejich stávající vybavení sborům, které ho potřebují nebo například nemají dostatečné dotace na jejich pořízení. (HZS ČR, 2014)

Co se týče financování JPO IV a VI, dotace přiděluje také jejich zřizovatel, avšak tím je zde právnická osoba či fyzická osoba. Jedná se totiž o firemní sbory. Konkrétně JPO VI je

profesionální sbor hasičů podniku, tedy HZS. JPO VI zahrnuje dobrovolné hasiče, tedy JSDH podniku. (HZS ČR, 2014)

JPO II, III a V jsou financovány obcemi a všechny tři zahrnují sbory dobrovolných hasičů, avšak liší se v své územní působnosti. JPO II a III zasahují na území svého zřizovatele, ale i mimo něj. Zpravidla tedy mají více výjezdů než JPO V, jelikož ta oproti tomu zasahuje pouze na území svého zřizovatele. (HZS ČR, 2014)

Ministerstvo vnitra ČR poskytuje buď účelovou investiční dotaci z rozpočtu Ministerstva vnitra, nebo neinvestiční dotace na obnovu zásahové požární techniky JSDH obcí. Dotací z rozpočtu Ministerstva vnitra, konkrétně Generálního ředitelství HZS ČR, je zabezpečována akceschopnost jednotek, což zahrnuje hlavně odbornou přípravu členů daných jednotek, dále slouží k uhrazení nákladů ze zásahů jednotek a jejich věcné vybavení. Poskytnutí této dotace zahrnuje: *„JPO II, JPO III a JPO V, která ve smyslu § 29 odst. 4 písm. a) zákona o požární ochraně provedla zásah v průběhu roku mimo svůj územní odvod v souladu s poplachovým plánem kraje nebo na výzvu operačního a informačního střediska HZS kraje v souladu s § 73 odst. 3 zákona o požární ochraně, zabezpečení připravenosti k výjezdu jednotek kategorie JPO II.“* (HZS ČR, 2014) Taková dotace je poskytnuta krajem, a to po uzavření smlouvy s danou obcí. Kraj zveřejňuje konkrétní částky, které vyplatí obci, a také uvádí, na co přesně je dotace poskytnuta. Investiční dotace na obnovu zásahové požární techniky je primárně určena na pořízení nových cisternových automobilových stříkaček (dále rovněž „CAS“) a její výše je uvedena v prohlášení Generálního ředitelství HZS ČR. Aby mohla být dotace poskytnuta, je samozřejmě třeba požádat o ni, a to nejpozději do 30. dubna předcházejícího roku. Ministerstvo vnitra pořizuje CAS hmotnostní třídy do 14 tun v základním vybavení, které prvních 5 let využívají HZS kraje, a poté, jak už bylo uvedeno výše, jsou převedeny do užívání JPO obcí, konkrétně tedy JPO II a III. Tento úkon je prováděn v rámci periodické obnovy základní techniky u JPO zařazených do plošného pokrytí území ČR těmito jednotkami. Kraj se u JSDH obcí s přenesenou působností podílí na uhrazení nákladů, které jsou spojené s jejich zásahy mimo území zřizovatele. (HZS ČR, 2014)

V roce 2018 poskytlo Ministerstvo vnitra dotace pro SH ČMS, ČHJ a MHJ, a to zejména na organizování odborné přípravy, postupových soutěží v požárním sportu a CTIF, pořádání soutěže TFA, dětské tábory, akce pro děti a mládež, zajištění odborné přípravy v rámci Ústředních hasičských škol, školení vedoucích a rozhodčích. V tabulce č. 4 je uveden přehled dotací Ministerstva vnitra pro SH ČMS, ČHJ a MHJ za rok 2018, pro který jsou data mezi sebou srovnatelná.

Tabulka 4: Přehled dotací MV pro jednotlivé organizace v roce 2018

ORGANIZACE	VÝŠE DOTACE MV (v Kč)	PŘEPOČET NA 1 ČLENA (v Kč)
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	7 892 000	21,7
Česká hasičská jednota	447 000	68,8
Moravská hasičská jednota	589 000	117,8

Zdroj: vlastní zpracování s využitím SH ČMS (2018), ČHJ (2018) a MHJ (2020c)

Kraj obcím přispívá i v samostatné působnosti, a to financováním ze svého vlastního rozpočtu, tedy nad rámec poskytované dotace z Ministerstva vnitra. HZS kraje soustřeďuje podklady pro zabezpečení materiálních a finančních prostředků JSDH obcí. (HZS ČR, 2014)

Obec jednotkám financuje hlavně jejich běžný provoz, jako například výdaje na pohonné hmoty, jejich základní vybavení nebo další příspěvek, který je neúčelový na běžnou činnost jednotky. Další podstatnou součástí jednotky, kterou je třeba financovat, je zásahová technika. Ta je z části financována z rozpočtu kraje nebo státu, jedná se o investiční dotace poskytované obcím. (HZS ČR, 2014)

Také **pojišťovny**, za určitých podmínek, hradí náklady spojené se zásahem, a to u dopravních nehod, u kterých zasahují hlavně JPO II. Pro zásahy u dopravních nehod musí mít členové jednotky splněné určité odborné zkoušky. Pokud je třeba, respektive pokud mají rychlejší dojezd na místo zásahu než HZS, jsou pro záchranu nebo vyproštění zraněného posíláni dobrovolní hasiči.

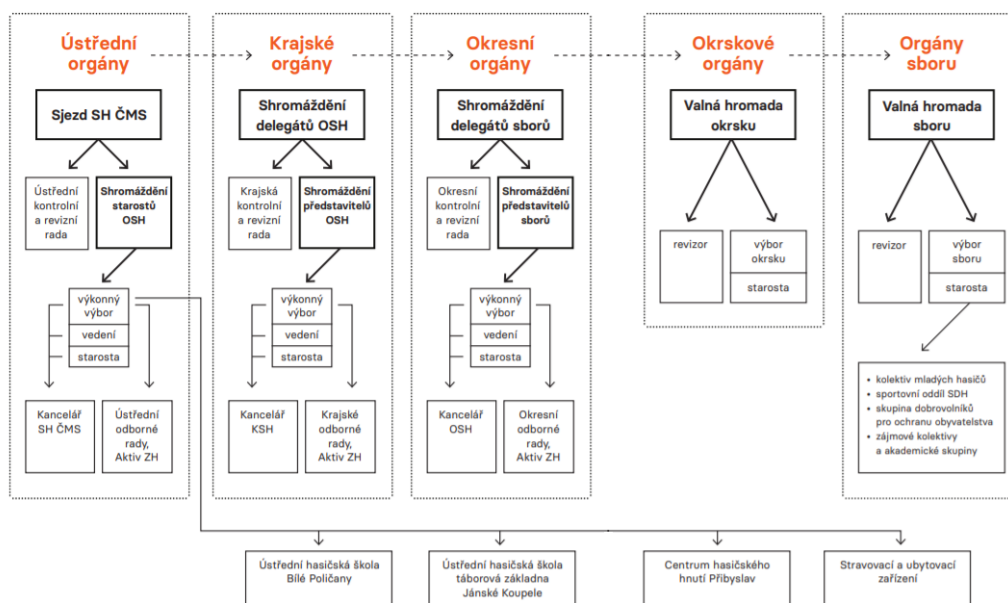
JPO V má zasahovat majoritně na území svého zřizovatele. Jelikož náklady spojené s těmito jednotkami nejsou tak vysoké jako u předchozích jednotek, prakticky veškeré náklady této jednotky hradí obec. Kraj nebo Ministerstvo vnitra někdy vypíše dotační tituly, které jsou ale výhradně určeny pouze pro JPO V a jedná se o investiční dotace. (HZS ČR, 2014)

1.2 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Na území Čech, Moravy a Slezska dříve působily organizace hasičstva a Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále rovněž „SH ČMS“) je dnes jejich pokračovatelem a dále také právním nástupcem Svazu požární ochrany České a Slovenské federativní republiky na území České republiky. Co se týče jeho členů, jsou zařazováni do JSDH obcí a podniků, které jsou nedílnou součástí integrovaného záchranného systému České republiky. (SH ČMS, 2021a)

Jinými slovy je to organizace, která v ČR sdružuje dobrovolné hasiče, v čele SH ČMS je starosta. Dne 10. 7. 2021 zvolili delegáti SH ČMS starostkou poprvé v historii ženu, a to Ing. Bc. Moniku Němečkovou. Dále bylo zvoleno 6 náměstků starostky, nejvíce hlasů získali krajský starosta Pardubického kraje Josef Bidmon, Ing. Jaroslav Salivar, Bc. Richard Dudek, DiS, ředitel kanceláře Ing. Jan Aulický, Ing. Zdeněk Nytra a okresní starostka Benešova Dana Vilímková. Předsedou Ústřední kontrolní a revizní SH ČMS rady se stal Ing. Jan Bochnák. (SH ČMS, 2021b)

Na obrázku č. 2 je zobrazena organizační struktura Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

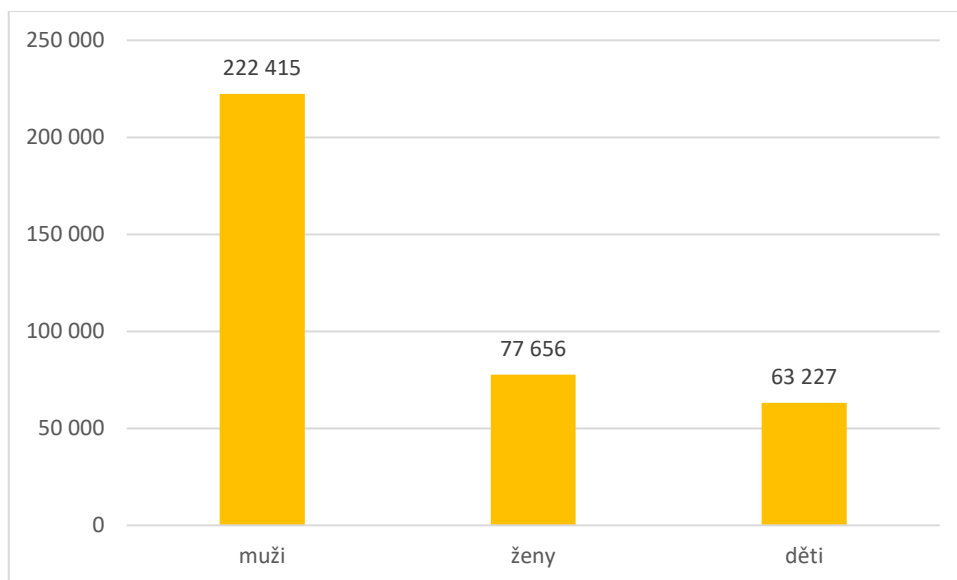

Obrázek 2: Organizační struktura SH ČMS

Zdroj: SH ČMS (2020)

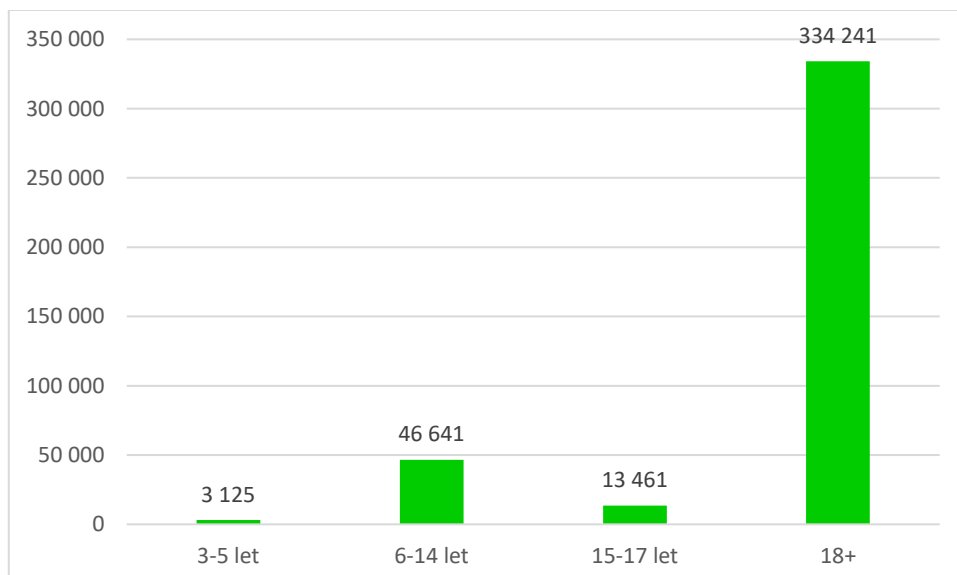
SH ČMS má přibližně 363 000 členů a největší část zahrnují sbory dobrovolných hasičů, kterých je přibližně 7 600. Pokud je v okolí více sborů, sdružují se do tzv. okresních sdružení

hasičů, kterých je 77, a ty dále do tzv. krajských sdružení hasičů, kterých je 14. Hasičů nad 18 let má SH ČMS 300 071, z čehož je 222 415 mužů a 77 656 žen. Celkem 63 227 členů jsou zástupci dětí a mládeže. Na Obrázku č. 3 je zobrazen celkový počet členů podle kategorie mužů, žen a dětí. Na obrázku č. 4 je zobrazen podíl jednotlivých věkových kategorií dětí a mládeže. (SH ČMS, 2020)

Obrázek 3: Celkový počet členů v kategorii muži, ženy a děti SH ČMS

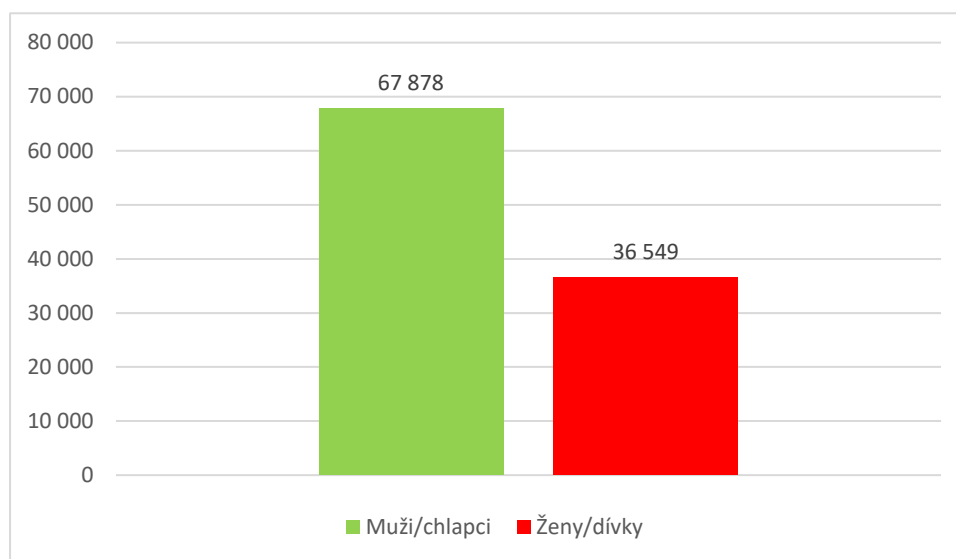
Zdroj: SH ČMS (2020)

Obrázek 4: Podíl jednotlivých věkových kategorií členů SH ČMS

Zdroj: SH ČMS (2020)

Na obrázku č. 5 je zobrazen počet mužů/chlapců a žen/dívek, kteří v ČR k 31. 12. 2020 vykonávali požární sport a účastnili se soutěží v požárním sportu.

Obrázek 5: Počet mužů a chlapců oproti počtem žen a dívek v požárním sportu k 31. 12. 2020

Zdroj: vlastní zpracování s využitím SH ČMS (2020)

Co se ústředních orgánů týče, Výkonný výbor SH ČMS rozhoduje o sjezdu a shromáždění starostů a je nadřízen vedení sdružení. Jeho členy jsou starosta SH ČMS, jeho náměstkové a vedoucí ústředních odborných rad a další členové, jejichž počet je stanoven usnesením sjezdu. Hlavními úkoly výkonného výboru je příprava zpráv a návrhů pro sjezd a pro shromáždění starostů okresního sdružení hasičů, koordinuje činnost krajských sdružení SDH, odpovídá za vydávání odborných publikací a dalších propagačních materiálů. (SH ČMS, 2021a)

Další činnosti výkonného výboru: „*Projednává a schvaluje zprávy o výsledcích činnosti v jednotlivých oblastech a zprávy o činnosti ústředních odborných rad, zaměření a plány činnosti, včetně hospodaření ústředních orgánů a kanceláře, statuty Ústřední hasičské školy a Centra hasičského hnutí, postup a mandát zástupce SH ČMS při hlasování na valných hromadách obchodních společností, ve kterých SH ČMS vlastní majetkové podíly s hlasovacím právem, s výjimkou postupů vyhrazených shromáždění starostů.*“ (SH ČMS, 2021a)

Jednání SH ČMS se mohou zúčastnit členové ústřední kontrolní a revizní rady, dále pak vedoucí Aktivu zasloužilých hasičů, ředitel Kanceláře SH ČMS, starosta krajského sdružení hasičů, ředitel Ústřední hasičské školy, ředitel Centra hasičského hnutí. (SH ČMS, 2021a)

Hlavním cílem činnosti SH ČMS je společně působit při ochraně života a zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytnutí pomoci při živelních pohromách a dalších událostech, při nichž je ohrožen život, zdraví nebo majetek, dále pak vytvářet vhodné podmínky pro činnost s dětmi a mládeží a podporovat rozvoj jejich osobnosti a jejich psychický, intelektuální, mravní, fyzické a sociální schopnosti a tím vést mladé členy k odpovědnosti za sebe sama, k dodržování výchovných zásad v oblasti mimořádných událostí, jako například požární ochrany či ochrany obyvatelstva. V neposlední řadě pak odpovědnost k vlasti a přírodě a samozřejmě k celému lidskému společenství. Dalším zásadním krokem je všeobecná podpora sportovní činnosti, a to kvůli správnému rozvoji jejich jak tělesných, tak i intelektuálních schopností a zvyšování fyzické kondice. Důležité je také organizovat a podporovat výkon dobrovolnictví. (SH ČMS, 2021a)

V souladu s tímto cílem pomáhá zejména obcím, státním orgánům, fyzickým a právnickým osobám tak, že vyhledává členy JSDH obcí a pro výkon dobrovolnictví také dobrovolníky, snaží se předcházet požárům hlavně tím, že školí zaměstnance v oblasti požární ochrany (dále rovněž „PO“), provádí preventivně výchovnou činnost mezi občany a mládeží, zpracovává dokumentace PO, připravuje zájemce na získání odborné způsobilosti v PO. Dále pomáhá likvidovat požáry a další mimořádné události vedoucí k záchraně života, zdraví či majetku, zajišťuje odbornou přípravu členů, dále pak velitelů a strojníků a provádí údržbu v oblasti technických prostředků a dále také objektů PO. Co se týče výchovy mládeže, organizuje volnočasové aktivity, jako soutěže, soustředění, tábory a další. (SH ČMS, 2021a)

SH ČMS každoročně vyhlašuje soutěž Požární ochrana očima dětí a mládeže. V tabulce č. 5 je přehledně zobrazena účast jednotlivých dětí, škol, SDH a ostatních, například domovů dětí a mládeže (dále jen „DDM“) v letech 2016-2020, pro něž jsou data dostupná. (SH ČMS, 2020)

Tabulka 5: Účast jednotlivých dětí, škol, SDH a ostatních spolků v letech 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Zúčastněné děti	38 119	36 340	35 195	32 228	21 320	163 202
Zúčastněné školy	1 032	1 056	904	934	783	4 709
mateřské	437	476	404	402	335	2 054
základní	575	558	486	404	435	2 458
střední	20	22	14	16	12	84
Zúčastněné SDH	644	642	747	676	568	3 277
Ostatní (DDM)	11	24	38	24	22	119

Zdroj: vlastní zpracování s využitím SH ČMS (2020)

Soutěž požární ochrana očima dětí má 3 části, a to literární, výtvarnou a část, která je zpracovávána pomocí digitálních technologií a probíhá v několika kategoriích. První 2 části, tedy literární a výtvarná, nemají určené společné téma, oproti tomu část s digitálními technologiemi má vždy zvoleno 1 společné téma s požární tematikou. SH ČMS se takto zajímavě snaží dostat problematiku požární ochrany do povědomí dětí již v mateřské škole.

1.3 Česká hasičská jednota

„Česká hasičská jednota (dále rovněž „ČHJ“) vznikla začátkem roku 1990 jako první organizace dobrovolných hasičů založená na nových, demokratických principech, a tak navázala na tradice Ústřední Zemské hasičské jednoty království českého i historických organizací České zemské hasičské jednoty a Zemské hasičské jednoty v Čechách.“ (ČHJ, 2020)

ČHJ spolupracuje s Ministerstvem vnitra, právníckými a podnikajícími fyzickými osobami, obcemi a okresními úřady v oblasti PO. Ve spolupráci s obcemi zřizuje a zabezpečuje činnosti JSDH, provádí údržbu požární techniky a dalších věcných prostředků PO. Na úseku PO zastřešuje preventivně výchovnou činnost, což zahrnuje odbornou přípravu, bojový řád, cvičební řád, školení poskytnutí první pomoci a další. Je členem Národního výboru “Comité Technique International de prevention et d'extinction de Feu” (dále jen „CTIF“), tedy podle francouzské zkratky přeložené jako Mezinárodní výbor pro prevenci a hašení požárů, a spolupracuje se SH ČMS, Moravskou hasičskou jednotou a Českou asociací hasičských strojníků. ČHJ byla zaregistrována 10. 5. 1990 Ministerstvem vnitra České republiky. Ustavující sjezd, kterého se účastnilo 35 delegátů z celkem 15 sborů, se uskutečnil dne 29. 9. 1990 a byly zde schváleny stanovy, znak a vlajka ČHJ. (ČHJ, 2020)

Dne 11. 11. 2017 se konal VI. řádný sjezd ČHJ, na kterém bylo po shrnutí činnosti ČHJ za uplynulé období zvoleno nové vedení ČHJ. Prezidentem byl zvolen Ing. Vasil Silvestr, Ph. D. a jako náměstkové byli zvoleni Milan Jindřichovský, Lenka Růžičková a Jiří Soukup. Prezidium ČHJ se tedy skládá z prezidenta, jeho 3 náměstků a 9 dalších členů. (ČHJ, 2020)

ČHJ má celkem 55 sborů z různých okresů ČR. Z okresu Pardubice je členem ČHJ Přelouč, z okresu Chrudim například ČHJ Hlinsko, ČHJ Včelákov, ČHJ Podlažice, ČHJ Prosetín, zástupcem okresu Kutná Hora jsou ČHJ Štipoklasy, ČHJ Zdeslavice, ČHJ Opatovice I, ČHJ Červené Janovice. Dalšími členy jsou ČHJ Rojšín (okres Český Krumlov), ČHJ Borotice (okres Znojmo), ČHJ Hubenov a ČHJ Nalžovice (okres Příbram). (ČHJ, 2020)

ČHJ má své vlastní muzeum sídlící v Praze, které bylo slavnostně otevřeno v říjnu roku 2007. K vidění je zde například zajímavá expozice záprahových ručních stříkaček, dvoukolových a přenosných ručních stříkaček, džberových stříkaček a podpažnic, čili berlovek. Dále je k vidění i rozsáhlá sbírka historických hasičských přístrojů a další technické vybavení, jako například hasičské prilby, součásti výstroje z období rakouské monarchie a první republiky, jež obsahuje přes 150 exponátů. (ČHJ, 2020)

1.4 Moravská hasičská jednota

Moravská hasičská jednota (dále rovněž „MHJ“) vznikla v lednu roku 1992 a první řádný sjezd se konal 1. března 1993. Počátek českého hasičstva na Moravě je spjat hlavně se jménem Titus Krška, který v roce 1868 založil sbor v Třebíči, který se ale později stal německých sborem. Titus Krška tedy oficiálně první hasičský sbor založil 8. 8. 1871 ve Velkém Meziříčí a od té doby začaly na Moravě postupně vznikat další sbory dobrovolných hasičů. Jako pocta a odkaz Titu Krškovi se dnes v MHJ dostává nejvyšší vyznamenání, a to Řád Tita Kršky. (MHJ, 2020b)

Hlavním cílem MHJ je ochrana života a zdraví občanů a majetku před požáry, poskytnutí pomoci při mimořádných událostech, jako například živelní pohromy, při kterých je ohrožen život a zdraví občanů. Jednota se sestává z více než 5 000 řádných členů, ke kterým patří i děti a mládež spadající do mladých hasičů. MHJ spolupracuje s JPO SH ČMS v oblasti odborné přípravy, poskytuje školení poskytnutí první pomoci a sestavuje cvičební a bojový řád. (MHJ, 2020b)

MHJ působí také na poli práce s mládeží, a to především v pořádání postupových soutěží v požárním sportu. Mezi nejvýznamnější soutěže patří zejména požární útok, běh na 100 metrů a štafeta na 4 x 100 metrů s překážkami a výstup do 4. podlaží cvičné věže. Dále organizuje závod TFA, tedy Toughest Firefighter Alive, letní dětské tábory, soustředění mladých hasičů a různá školení. MHJ se podílí na doprovodném programu Mezinárodního veletrhu požární techniky a služeb PYROS v Brně a na pořádání ankety Dobrovolný hasič roku, má své zástupce v komisi Generálního ředitelství HZS ČR a je členem mezinárodního výboru CTIF. (MHJ, 2020d)

Dne 14. 11. 2020 se konal VI. výroční sjezd MHJ, na kterém byla nejdříve prodiskutována činnost MHJ za uplynulé období a poté byli zvoleni noví členové prezidia. Prezidentem MHJ se stal Zdeněk Milan, jeho náměstky byli zvoleni Michal Vetan a Dušan Spáčil. Prezidium se skládá celkem z 11 členů, a to z prezidenta, jeho náměstků a dalších 8 členů prezidia, tj. paní Věra Mrtvá a pan Roman Žilka za odbor organizační, paní Lenka Štěpánková a pan Martin Klusák za odbor propagace, pan Jaromír Krátký za odbor mládeže, pan Rostislav Novotný jako duchovní služba a dále pan Zdeněk Melkes a paní Hana Klusáková. Za revizní komisi v pozici předsedkyně působí paní Barbara Macháčková a dále paní Lubomíra Navrátilová a pan Zdeněk Matoušek. (MHJ, 2020a)

MHJ má celkem 54 sborů rozdělených do 4 výborů, a to Okresní výbor Brno, který se skládá z 28 členů, například Brno-Židenice, Omice, Tišnov. Dalším výborem je Vyškov s 8 členy,

například Hrušky, Rašovice, Slavkov u Brna, dále pak Přerov složený ze 13 členů zahrnující Císařov, Lukovou, Přerov a další. Posledním okresním výborem je Jihlava s 5 členy, a to Janovice, Jersín, Nadějov, Rybné a Stáj. (MHJ, 2020e)

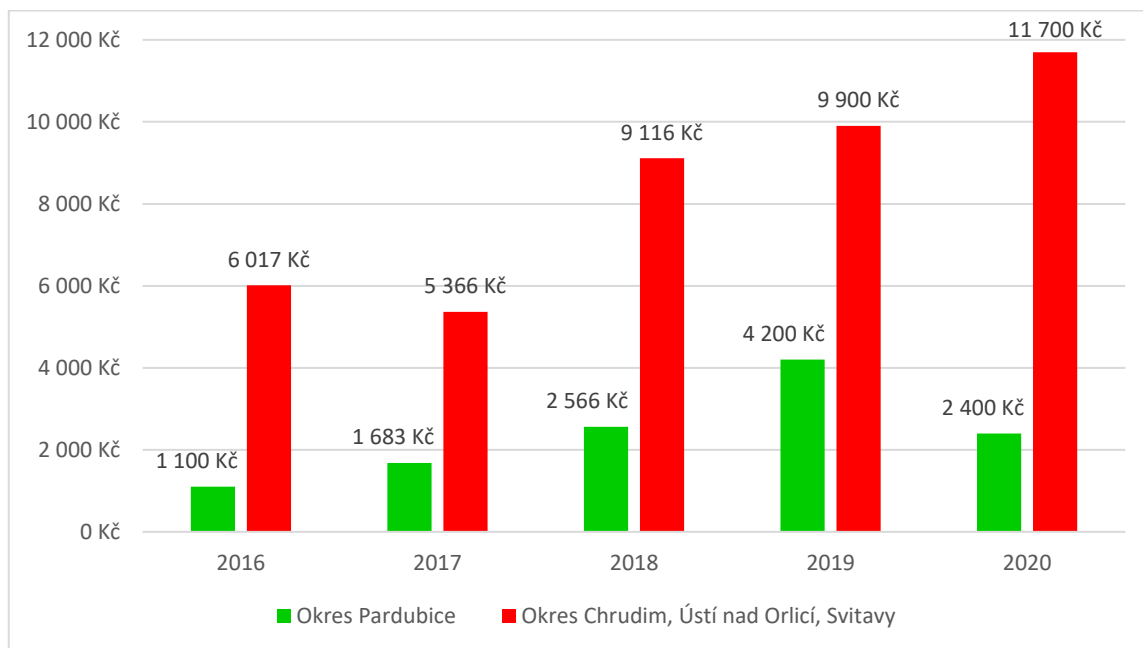
2 Poskytování dotací jednotkám požární ochrany obcí

Pardubický kraj, stejně jako všechny ostatní kraje, každoročně uděluje dotace pro jednotky SDH například na pořádání soutěží požárního sportu, na pořízení nového automobilu a na pořízení, opravu, údržbu, revizi, úpravu a rekonstrukci požární techniky, jejichž konkrétní částka je vždy uvedena ve veřejnoprávní smlouvě.

Primárním cílem poskytnutí dotace na pořízení, opravu, údržbu, revizi, úpravu a rekonstrukci požární techniky je zlepšit vybavení jednotek SDH obcí z materiálně technického hlediska tak, aby byly jednotky schopny co nejlépe naplňovat úkoly požární ochrany. Poskytování dotace na zlepšení materiálně technické stránky má svá specifika a omezení. Jedno z takovýchto je, že poskytnutá dotace nesmí být použita na pokrytí sportovních a kulturních akcí v požární ochraně (např. požární sport). Dále nesmí být použita k výstavbě, opravě či vybavení požární zbrojnice obce a jiných nemovitostí. Dalším omezením pro žadatele je, že požární technika, na kterou je dotace poskytována, musí zůstat alespoň 3 roky v majetku obce. (Krajský úřad Pardubického kraje, 2021)

Dalším druhem dotace je dotace poskytovaná na výstavbu, opravu či vybavení požární zbrojnice, avšak, stejně jako v předešlém případě, nesmí být dotace použita na pokrytí nákladů spojených s pořádáním kulturních a společenských akcí, ani na pořízení, opravu, údržbu, revizi, úpravu a rekonstrukci požární techniky. (Krajský úřad Pardubického kraje, 2021)

Na obrázku č. 6 jsou znázorněny podíly dotací Pardubického kraje pro SDH okresu Pardubice v porovnání s ostatními okresy v Pardubickém kraji. Jedná se o dotace poskytnuté na základě podané žádosti jednotlivých sborů na pořízení nového dopravního automobilu a výstavbu, opravu či vybavení požární zbrojnice od roku 2016 do roku 2020. Jednotlivé hodnoty závisí na počtu podaných žádostí jednotlivými sbory za dané období, hodnoty jsou uvedeny v tisících korunách.

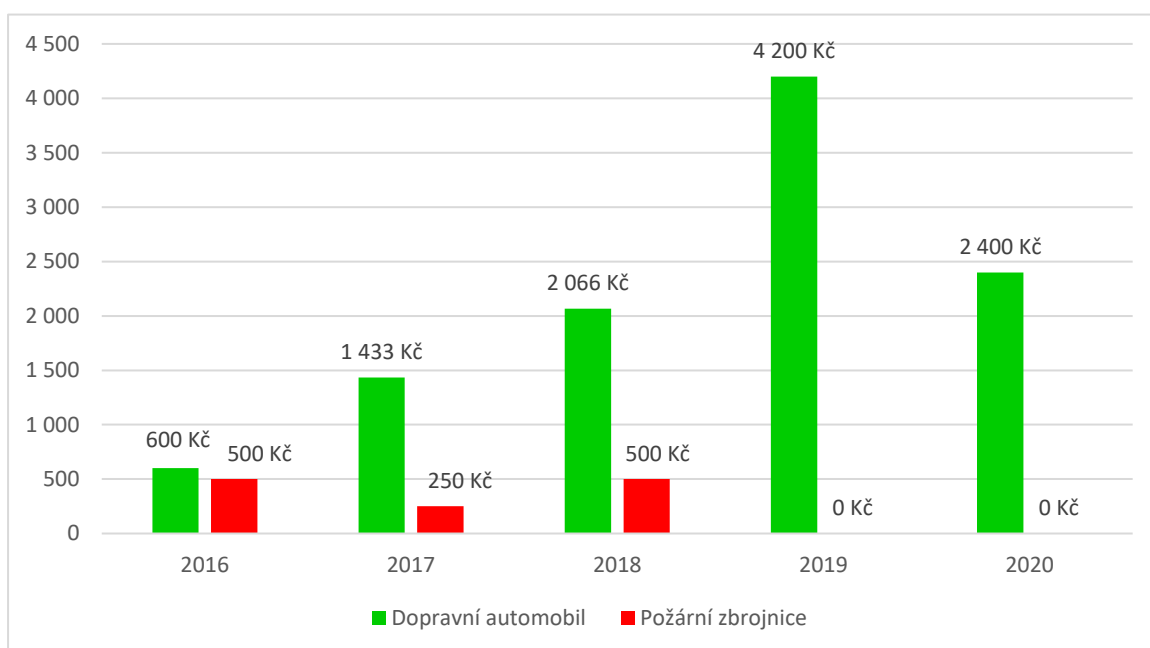
Obrázek 6: Dotace na automobil a požární zbrojnici poskytnuté SDH okresu Pardubice ve srovnání s dotacemi pro SDH okresu Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy v letech 2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Krajského úřadu Pardubického kraje (2016-2020)

Z obrázku č. 6 vyplývá, že v roce 2016 dostaly jednotky SDH okresu Pardubice nejméně dotací v daném období 2016-2020. V tomto roce dostaly dotaci pouze 3 jednotky pardubického okresu, z ostatních okresů Pardubického kraje to bylo 18 jednotek. V roce 2017 dostaly naopak zbylé okresy Pardubického kraje nejnižší dotace v těchto 5 letech a tyto dotace obdrželo 21 jednotek, z okresu Pardubice dostalo dotace 7 jednotek. Za rok 2018 dostalo dotace celkem 40 jednotek za celý Pardubický kraj, z čehož bylo 9 jednotek z okresu Pardubice a 31 jednotek ze zbylých okresů Pardubického kraje. Nejvyšší dotace dostaly jednotky okresu Pardubice v roce 2019 a těchto jednotek bylo 12. Ve stejném roce dostalo dotace 33 jednotek z okresu Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. V roce 2020 dostalo celkem 8 jednotek pardubického okresu dotace a 39 jednotek z ostatních okresů Pardubického kraje si v tomto roce rozdělilo nejvíce dotací za období 2016-2020.

Na obrázku č. 7 je znázorněn poměr mezi dotacemi poskytovanými na pořízení nového dopravního automobilu a výstavbu, opravu či vybavení požární zbrojnice v letech 2016-2020 v okresu Pardubice. V roce 2016 byla dotace na pořízení nového automobilu udělena dvěma jednotkám, a to obci Moravany a Ostřetín, každá jednotka dostala 300 000 Kč, na požární zbrojnici dostala dotaci jednotka obce Strašov ve výši 500 000 Kč. Dotaci na zbrojnici dostala

v roce 2017 jednotka z Dolní Rovně ve výši 100 000 Kč a z Rábů ve výši 150 000 Kč. V tomto roce dostaly 4 jednotky dotaci na automobil ve výši 300 000 Kč, a to Dolní Roveň, Slepotic, Svojšice a Uhersko. Jednotka z Ostřetína dostala dotaci 233 000 Kč. V roce 2018 dostala jednotka Plch dotaci 266 000 Kč, 6 jednotek obdrželo 300 000 Kč na automobil, a to Bukovina nad Labem, Černá u Bohdanče, Choteč, Kladruby nad Labem, Rosice a Živanice. Ve stejném roce obdržela jednotka z Lipoltic 200 000 Kč a jednotka z Rosic 300 000 Kč na požární zbrojnici. Za rok 2019 byly dotace poskytnuty pouze na požární automobil, a to 12 jednotkám, tj. Dašice, Dolní Morava, Dolní Ředice, Hrobice, Chýšť, Kostěnice, Opatovice nad Labem, Pardubice, Poběžovice u Holic, Ráby, Staré Ždánice a Stéblová. Každá jednotka dostala 300 000 Kč. V roce 2020 byly 8 jednotkám poskytnuty pouze dotace na automobil, a to jednotce Bukovka, Dolní Roveň, Jankovice, Jezbořice, Rohoznice, Rokyto, Sopřeč a Trusnov.

Obrázek 7: Porovnání dotací poskytnutých na automobil a požární zbrojnici za okres Pardubice v Pardubickém kraji v roce 2016-2020 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat Krajského úřadu Pardubického kraje (2016-2020)

Nejméně peněz bylo na dopravní automobil poskytnuto v roce 2016, a to 600 000 Kč. V roce 2019 bylo poskytnuto nejvíce dotací na pořízení dopravního automobilu v tomto období, a to 4 200 000 Kč. Naopak v roce 2019 a 2020 nebyly poskytnuty žádné dotace na požární zbrojnici, v roce 2016 a 2018 bylo poskytnuto v obou letech 500 000 Kč na požární zbrojnici.

Co se neinvestičních dotací poskytovaných krajem týče, jsou poskytovány obcím zejména na odbornou přípravu strojníků, velitelů družstev a jednotek SDH obcí k získání nebo prodloužení

platnosti odborné způsobilosti, specializační kurzy pro určené členy JSDH obcí, taktická cvičení a prověřovací cvičení, přednostně se dotace čerpá na odbornou přípravu a získání či prodloužení platnosti odborné způsobilosti. Obec z této dotace hradí členovi jednotky náhradu ušlého zisku a případné cestovní náklady. Tato dotace se obci poskytuje jen v případě, že se členové SDH skutečně zúčastnil dané odborné přípravy. Pokud nebude celá dotace obcí vyčerpána, lze ji dle zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně (ČR, 1985) čerpat na náklady jednotek SDH obcí spojenými se zásahy mimo jejich územní obvod. (Krajský úřad Pardubického kraje 2016)

Dále je krajem poskytována neinvestiční dotace na výdaje za uskutečněný zásah jednotky SDH obce, který proběhl mimo území jejího zřizovatele na základě výzvy územně příslušného operačního a informačního střediska HZS daného kraje. K žádosti o tuto dotaci je nutné přiložit dílčí zprávu o zásahu jednotky SDH obce. Z těchto prostředků jsou uhrazeny náhrady ušlých zisků členům JSDH obce, kteří se zúčastnili zásahu, dále pak pohonné a provozní hmoty, speciální hasiva a sorbenty, jež byly spotřebovány při daném zásahu. (Krajský úřad Pardubického kraje 2016)

Neinvestiční dotace je krajem poskytována i na vybavení neinvestiční povahy, tzn. spojové prostředky, tedy navigace, výjezdové tablety, radiostanice či svolávací zařízení, dále hadice, oděvy, obuv atd., a také opravy, revize a technické prohlídky prostředků požární ochrany JPO skupiny II, III a V, jež provedla zásah mimo území svého zřizovatele na základě výzvy operačního a informačního střediska či poplachového plánu kraje. (Krajský úřad Pardubického kraje 2016)

Udělení těchto dotací má určité podmínky, například, že neinvestiční dotace je obci poskytována jako účelová, tzn., že ji lze použít pouze k účelu, ke kterému byla dotace vypsána. Obec se při čerpání dotací musí řídit rozpočtovými pravidly v souladu se zákonem č. 218/2000 o rozpočtových pravidlech Sb., (ČR, 2000a), přičemž krajský úřad má plné právo provést kontrolu obce v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole (ČR, 2001). Obec je povinna uchovávat veškeré účetní podklady o použití dané dotace, a to v souladu s § 31 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví (ČR, 1991). Pokud obec danou dotaci nevyčerpá, je povinna ji kraji vrátit. (Krajský úřad Pardubického kraje 2016)

První výzkumná otázka zní: Byly v jednotlivých okresech Pardubického kraje v letech 2016-2020 poskytnuty rovnoměrné dotace JPO z pohledu uskutečněných výjezdů? Odpověď bude kladná, pokud se podíly výjezdů a podíly dotací JPO okresů Pardubického kraje nebudou lišit o více než 5 procentních bodů a současně se v této míře nebudou odlišovat hodnoty dotace na jeden výjezd v období let 2016-2020.

Jako odpověď na tuto otázku bude sloužit nejdříve Tabulka č. 6, jakožto pohled na celkové období let 2016-2020 v poměru výjezdů jednotek a jim poskytnutých dotací za všechny 4 okresy Pardubického kraje, a poté Tabulka č. 7, ve které je porovnán celkový počet výjezdů uskutečněných JPO s výšemi dotací, které byly těmto jednotkám poskytnuty. Tabulka č. 7 znázorňuje podrobný přehled těchto 2 ukazatelů a dále je v ní zachycen výpočet výše dotace na 1 výjezd, to vše za jednotlivé roky období 2016-2020.

Tabulka 6: Porovnání počtů výjezdů s výší dotace pro jednotlivé JPO okresů Pardubického kraje za období 2016-2020

Okres	Počet výjezdů	Podíl výjezdů	Výše dotace	Podíl dotace
Pardubice	4 142	21,62 %	8 841 400 Kč	22,55 %
Chrudim	5 921	30,91 %	10 414 700 Kč	26,56 %
Svitavy	3 739	19,52 %	10 101 700 Kč	25,76 %
Ústí nad Orlicí	5 354	27,95 %	9 858 100 Kč	25,14 %
Celkem	19 156		39 215 900 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS ČR (2020)

Nejvyšší podíl na výjezdech za období 2016-2020 má okres Chrudim, jehož SDH vyjely celkem k 5 921 výjezdům z celkových 19 156, jedná se tedy o skoro 31% podíl na výjezdech SDH Pardubického kraje. Jednotky okresu Chrudim zároveň v tomto období dostal nejvyšší dotace v porovnání s ostatními jednotkami okresů Pardubického kraje, což tedy odpovídá porovnání s počtem výjezdů. Naopak nejnižší dotace dostaly jednotky okresu Pardubice, a to 8 841 400 Kč z celkových 39 215 900 Kč, jedná se tedy o přibližně 22,5% podíl na dotacích za celý kraj. Co se výjezdů týče, SDH okresu Pardubice jich uskutečnily 4 142, a tím se řadí na 3. místo v počtu výjezdů s více než 21,5 %. Nejnižší podíl na výjezdech má okres Svítavy, s necelými 20 %, avšak s obdrženy dotacemi se řadí na 2. místo s necelými 26 %. Okres Ústí nad Orlicí

má 2. nejvyšší počet výjezdů oproti ostatním okresům, neúměrně tomu ale dostává dotace, jelikož s podílem 25 % se řadí až na 3. místo ve výši poskytnutých dotací.

Tabulka 7: Výše dotací na 1 výjezd poskytnutých JPO Pardubického kraje v jednotlivých letech období 2016-2020

	Rok	Okres				Podíl okresu Pardubice
		Pardubice	Chrudim	Svitavy	Ústí nad Orlicí	
Počet výjezdů	2016	336	505	381	596	18,48 %
	2017	659	811	716	1 021	20,55 %
	2018	822	997	535	807	26,00 %
	2019	749	1 002	700	1138	20,87 %
	2020	1 576	2 606	1 281	1 677	22,07 %
Výše dotace	2016	2 116 000 Kč	1 307 000 Kč	1 241 000 Kč	1 370 000 Kč	35,07 %
	2017	1 239 000 Kč	953 000 Kč	2 012 000 Kč	2 234 000 Kč	19,25 %
	2018	1 325 000 Kč	989 400 Kč	1 671 800 Kč	1 681 500 Kč	23,38 %
	2019	2 066 900 Kč	3 578 300 Kč	3 235 200 Kč	2 448 500 Kč	18,24 %
	2020	2 094 500 Kč	3 587 000 Kč	1 941 700 Kč	2 124 100 Kč	21,49 %
Výše dotace na 1 výjezd	2016	6 298 Kč	2 588 Kč	3 257 Kč	2 299 Kč	43,61 %
	2017	1 880 Kč	1 175 Kč	2 810 Kč	2 188 Kč	23,35 %
	2018	1 612 Kč	992 Kč	3 125 Kč	2 084 Kč	20,63 %
	2019	2 760 Kč	3 571 Kč	4 622 Kč	2 152 Kč	21,06 %
	2020	1 329 Kč	1 376 Kč	1 516 Kč	1 267 Kč	24,22 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS ČR (2020)

Z porovnání výši dotací na 1 výjezd poskytnutých JPO okresu Pardubice vyplývá, že absolutně nejvyšší podíl výše dotace na 1 výjezd obdržely JPO v roce 2016, a to necelých 44 %. Oproti minulým letům je to skokový rozdíl, jelikož se v roce 2017-2020 tento podíl pohyboval v rozmezí 20-25 %, v roce 2016 obdržely jednotky tedy skoro dvojnásobek než v jiných letech. Pokud porovnáme počet výjezdů s poskytnutou dotací za jednotlivé roky 2016-2020, nejvyrovnanější poměr je za okres Pardubice v roce 2020, kdy v poměru výjezdů uskutečněných JPO představoval lehce nad 22 % a poměr dotace byl necelých 21,5 %, naopak nejvyšší nepoměr byl v roce 2016, kdy byl podíl výjezdů více než 18 % a podíl dotace více než 35 %. V letech 2017-2019 byly tyto hodnoty poměrně vyrovnané, v roce 2017 činil jejich rozdíl

1,3 %, za rok 2018 byl rozdíl okolo více než 2,6 % a v roce 2019 se rozdíl pohyboval taktéž okolo 2,6 %.

Odpověď na tuto výzkumná otázku je záporná, jelikož v roce 2016 činil rozdíl více než 16,5 %. Za rok 2017 byl rozdíl 1,3 %, v roce 2018 činil rozdíl 2,62 %, podobně jako v roce 2019, kdy rozdíl činil 2,63 % a za rok 2020 měl rozdíl hodnotu 0,58 %.

3 Technické vybavení jednotek požární ochrany obcí

Podle kategorie JPO se na základě vyhlášky č. 247/2001 Sb. o organizaci a činnosti JPO (ČR, 2001) stanovují minimální požadavky na vybavení SDH obce, které jsou přehledně vypsány v tabulce č. 8. Podle předurčenosti jednotky například pro záchranné práce u dopravních nehod či pro únik nebezpečných látek se nad rámec obecných minimálních požadavků poskytuje další vybavení, jehož obstarání se projednává s příslušným HZS daného kraje.

Tabulka 8: Požadavky na technické vybavení SDH obcí podle jednotlivých typů JPO¹

Požární technika ³⁾	JPO II	JPO III	JPO V
Cisternová automobilová stříkačka (CAS)	1	1	1 ¹⁾
Dopravní automobil s požární stříkačkou ⁵⁾	1	1	1 ¹⁾
Automobilový žebřík do 30 m	1 ²⁾	1 ²⁾	-
Automobilová plošina do 30 m	1 ²⁾	-	-
Odsavač kouře/přetlakový ventilátor	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾
Motorová stříkačka	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1
Izolační dýchací přístroj ⁴⁾	8 ¹⁾	8 ¹⁾	4 ¹⁾
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	4	4	1 ¹⁾
Mobilní telefon	1 ¹⁾	1 ¹⁾	1 ¹⁾

Zdroj: HZS ČR (2014)

Kromě technického vybavení SDH obce je důležité zajištění systému, který vyrozumí členy této jednotky o poplachu, který byl právě vyhlášen. Nejrozšířenějším způsobem vyrozumění je použití sirén či obecního rozhlasu, další způsoby jsou například, pager a hlasové či krátké textové zprávy, které jsou zasílány formou SMS přímo členům SDH. (HZS ČR, 2014)

Dalším důležitým vybavením členů sboru jsou samozřejmě ochranné pracovní prostředky poskytované členovi při výkonu služby ve sboru i při taktickém výcviku členů sboru. Základní ochranné pracovní prostředky pro jednotlivé členy sboru jsou podrobně vypsány v Tabulce č. 9. Každý člen musí také dostat stejnokroj, tedy pracovní stejnokroj II a příslušné funkční označení. Zřizovatel hradí náklady na údržbu a obměnu těchto stejnokrojů. Dalším vhodným vybavením členů sboru je také ochranný oděv pro práci v dešti, tj. blůza, kalhoty či kombinéza, a k tomu obuv pro práci ve vodě, tj. gumové holínky. (HZS ČR, 2014)

Tabulka 9: Základní ochranné pracovní prostředky na 1 člena sboru

Druh osobního ochranného prostředku		Počet pro 1 hasiče
Pracovní stejnokroj II	kalhoty	1
	blůza	1
Čepice k pracovnímu stejnokroji		1
Ochranný oděv pro hasiče třívrstvý	kalhoty	1
	blůza	1
Ochranný oděv pro hasiče jednovrstvý pro likvidaci požárů ve venkovním prostředí	kalhoty	1
	blůza	1
Přilba		1
Pár zásahové obuvi holeňové		1
Pár ochranných rukavic		1
Pár ochranných rukavic proti mechanickým rizikům		1

Zdroj: HZS ČR (2014)

Podle toho, jaká činnost se po jednotce požaduje, jsou sbory vybaveny společnými ochrannými pracovními prostředky, které nejsou přiděleny pouze jednomu členovi, ale jsou koncipovány tak, aby sloužily případně všem členům sboru při výkonu specifické činnosti. Mezi tyto prostředky patří například hasičský opasek v podélném směru s pracovním polohovacím systémem, sekyra, izolační dýchací přístroj, přilba pro práci s motorovou a řetězovou pilou, ochranná reflexní vesta, protichemický oblek, oblek pro likvidaci hmyzu a ochranný oděv proti ohni nebo sálavému teplu. (HZS ČR, 2014)

4 Odborná a zdravotní způsobilost členů sboru

Nejen technická připravenost členů sboru, ale také odborná způsobilost členů sboru je velice důležitá pro výkon práce v SDH. Podle §72 zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně (ČR, 1985) se bez absolvování základní odborné přípravy nesmí žádný člen sboru účastnit výjezdu souvisejícím právě s neabsolvovaným školením. Tato odborná příprava zahrnuje minimálně 40 vyučovacími hodinami po cca 45 minutách a zajišťuje ji velitel jednotky. Příslušný kurz odborné způsobilosti a základní odbornou přípravu musí člen splnit nejdéle do 12 měsíců od zařazení do jednotky. Odborná způsobilost je ověřována zkouškou a dále prokázána osvědčením vydaným buď Ministerstvem vnitra, pokud člen vykonává v jednotce službu jako svoje povolání, nebo HZS příslušného kraje, a to u velitelů jednotek, velitelů družstev a strojníků, kteří činnost v jednotce nevykonávají jako svoje povolání. Pokud není činnost vykonávána jako povolání, kurzy zabezpečí HZS kraje. V případě, že člen jednotky absolvoval střední, vyšší nebo vysokou školu týkající se požární ochrany, s ověřovacím programem od Ministerstva vnitra a od doby studia neuběhlo více než 5 let, je tento člen považován za způsobilého pro výkon práce v jednotce požární ochrany na postu velitele dobrovolné jednotky, velitele družstva a strojníka dobrovolné jednotky. (HZS ČR, 2014)

Osvědčení odborné způsobilosti platí 5 let, avšak prodloužení musí být zajištěno ještě před skončením této doby. Odborná příprava k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti je následně pro velitele a strojníky JPO II a JPO III rozložena do pětiletého cyklu, tedy do cyklické přípravy, kterou také zajišťuje příslušný HZS kraje. Pro kategorie JPO V a požární hlídky je odborná příprava k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti pořádána jednou za 5 let. Přehled jednotlivých kurzů, kdo je pořádá a přezkúšuje, je uveden v tabulce č. 10, jednotlivé délky kurzů odborné přípravy pro získání a prodloužení odborné způsobilosti pro velitele jednotky SDH obce, velitele družstva SDH obce a strojníka SDH obce v tabulce č. 11. (HZS ČR, 2014)

Tabulka 10: Přehled kurzů odborné přípravy členů jednotek SDH

Funkce	Kurz	Kurz pořádá	Přezkúšuje
Všichni hasiči po nástupu k jednotce	základní odborná příprava v délce minimálně 40 hodin	Velitel jednotky	Velitel jednotky
Strojník	S-40 strojníků jednotek SDH obcí - pro JPO II a JPO III	HZS kraje	Komise HZS kraje
	S-16 strojníků jednotek SDH obcí a SDH podniků - pro JPO V a JPO N, které disponují CAS nebo AS	HZS kraje	Komise HZS kraje
	S-8 strojníků jednotek SDH obcí a SDH podniků - pro JPO V, JPO N, požární hlídky, které nedispoují CAS nebo AS	HZS kraje	Komise HZS kraje
Velitel jednotky Velitel družstva	V-40 velitelů družstev a velitelů jednotek SDH obcí a SDH podniků	HZS kraje	Komise HZS kraje

Zdroj: HZS ČR (2014)

Tabulka 11: Jednotlivé délky kurzů odborné přípravy

Jednotka kategorie	Velitel jednotky SDH obce		Velitel družstva SDH obce		Strojník SDH obce	
	Odborná příprava k získání odborné způsobilosti	Odborná příprava k prodloužení odborné způsobilosti	Odborná příprava k získání odborné způsobilosti	Odborná příprava k prodloužení odborné způsobilosti	Odborná příprava k získání odborné způsobilosti	Odborná příprava k prodloužení odborné způsobilosti
	Délka kurzu	Délka kurzu	Délka kurzu	Délka kurzu	Délka kurzu	Délka kurzu
JPO II	40	8	40	8	40	16
JPO III	40	8	40	8	40	16
JPO V	40	8	40	8	16	16

Zdroj: HZS ČR (2014)

Velice podstatná je zdravotní způsobilost členů jednotky. Podle § 69b zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně (ČR, 1985) jsou všichni členové sboru povinni absolvovat zdravotní prohlídku, a to nejdříve vstupní, pro nového člena jednotky, a později periodické prohlídky, které jsou vždy 1x za 2 roky, pokud lékař nestanoví jinak na základě zdravotního stavu člena jednotky. Ve stejném intervalu se prohlídce podrobují také nositelé dýchací techniky a nehlídá se zde na to, v jaké je jednotka v kategorii JPO. Pokud je člen nositelem dýchací techniky, podrobí se kompletní fyzické prohlídce, zahrnující vyšetření zraku, sluchu, kůže, podpůrného a pohybového aparátu a orientačního chemického vyšetření moči, vyšetření elektrokardiografické a spirometrické, laboratorní vyšetření glykemie a odborné vyšetření neurologické. Obec, jakožto zřizovatel SDH, musí vést zdravotní dokumentaci všech členů jednotky, kterou vystavuje praktický lékař, který prohlídku prováděl. Vzor lékařského posudku je zobrazen na obrázku č. 8. (HZS ČR, 2014)

LÉKAŘSKÝ POSUDEK

na základě vstupní / periodické / mimořádné / výstupní^{*)} zdravotní prohlídky provedené v souladu s § 1 až 6 nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.

Posuzovaný(á) _____ data narození _____

zařazený(á)/prijímaný(á)^{*)} na funkci _____
v jednotce sboru dobrovolných hasičů podniku/obce _____

nositel(ka) dýchací techniky ANO / NE _____

je _____

a) zdravotně způsobilý(á) k výkonu činnosti v uvedené funkci
b) zdravotně nezpůsobilý(á) k výkonu činnosti v uvedené funkci
c) zdravotně způsobilý(á) k výkonu činnosti v uvedené funkci jen s tímto omezením _____

Posudek: _____

Podle ustanovení § 77 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidí, ve znění pozdějších předpisů, je možno podat proti tomuto posudku do 15 dnů ode dne jeho prokazatelného obdržení návrh na jeho přezkoumání. Návrh se podává písemně vedoucímu zdravotnického zařízení prostřednictvím lékaře, který tento posudek vydal.

V _____ dne _____ Razítko a podpis lékaře _____

Posuzovaná osoba a zaměstnavatel se seznámil s posudkem a poučením, posudek je určen zřizovateli jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.

Dne _____ Podpis posuzované osoby _____

Dne _____ Za obec _____
^{*)} nehořící se škrtněte

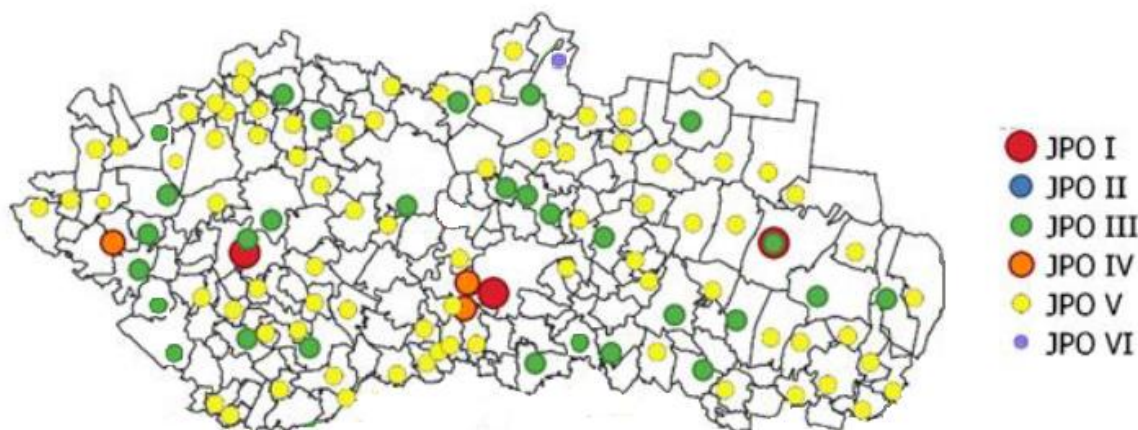
Obrázek 8: Vzor lékařského posudku pro zdravotní způsobilost člena SDH

Zdroj: HZS ČR (2014)

5 Organizační a personální aspekty jednotek požární ochrany okresu Pardubice

V okrese Pardubice působí celkem 113 jednotek požární ochrany, a to v kategorii JPO I, která zahrnuje 3 jednotky, a to HZS Pardubice, HZS Holice, HZS Přelouč, JPO III s počtem 29 jednotek (viz příloha 1), JPO IV se 3 jednotkami, HZS Elektrárny Chvaletice, HZS Paramo Pardubice, HZS Semtín, JPO V, která má největší početní zastoupení, tedy 77 jednotek (viz příloha 2) a JPO VI má 1 jednotku, a to HZS Elektrárny Opatovice. JPO II nemají v pardubickém okrese žádnou jednotku. (HZS ČR, 2020)

Rozmístění JPO podle kategorií je zobrazeno na obrázku č. 9.

Obrázek 9: Rozmístění jednotlivých JPO v okrese Pardubice

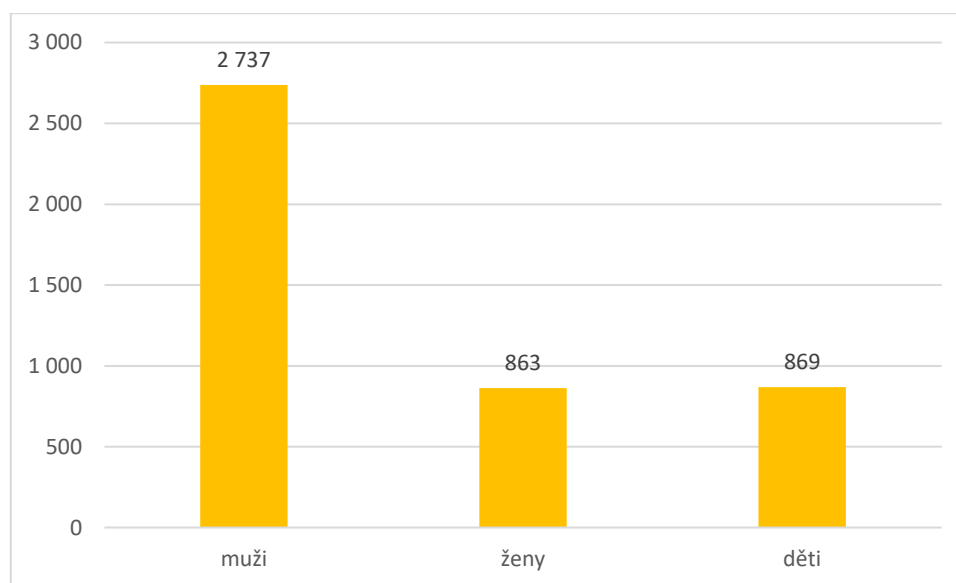
Zdroj: převzato z HZS ČR (2020)

V okrese Pardubice působí tzv. Okresní sdružení hasičů okresu Pardubice, které, jak už z názvu vypovídá, sdružuje dobrovolné hasiče z okresu Pardubice, podobně jako SH ČMS sdružuje dobrovolné hasiče z ČR. Okresní sdružení hasičů (dále rovněž „OSH“) Pardubice se skládá z **Odborné rady hasičských soutěží**, jež organizuje soutěže v požární sportu, **Odborné rady represe**, která se podílí na odborné přípravě velitelů, strojníků a dalších členů JSDH obcí, **Odborné rady prevence**, jež provádí přípravu na zkoušky odbornosti v oblasti požární ochrany členů SDH a organizuje další preventivně výchovné akce pro členy SDH, **Odborné rady ochrany obyvatelstva**, zaměřené na plnění úkolů civilní ochrany k zabezpečení ochrany života, zdraví a majetku osob, **Odborné rady mládeže**, pořádající například soutěž Požární ochrana očima dětí, **Odborné rady historie**, zajišťující péči o historii a muzejnictví v okrese Pardubice a **Aktivu zasloužilých hasičů**, sdružující hasiče s titulem „Zasloužilý hasič“ a s titulem „Řád Svatého Floriana“. Zatím poslední předávání těchto titulů proběhlo v roce 2019,

kdy mělo titul „Zasloužilý hasič“ celkem 14 členů a „Řád Svatého Floriana“ má 13 nositelů. (Hasiči Pardubice, 2021)

Organizační struktura Výkonného výboru OSH Pardubice je poměrně podobná organizační struktuře SH ČMS, tedy zahrnuje starostu OSH, pana Bohuslava Cermana z SDH Horní Roveň a jeho náměstký, tj. pana Milana Vosáhla z SDH Újezd u Přelouče, pana Martina Pištoru z SDH Ostřetín a pana Jiřího Bolehovského z SDH Komárov. Dalšími členy výboru jsou předseda kontrolní a revizní rady, pan Ing. Petr Boltík z SDH Rokytno, vedoucí okresní rady represe, pan Martin Janda z SDH Staré Jesenčany, vedoucí okresní rady prevence, pan Aleš Janda z SDH Starý Máteřov, vedoucí okresní rady mládeže, paní Monika Nováková z SDH Břehy, vedoucí okresní rady historie, pan Vladimír Ulrich z SDH Řečany nad Labem, vedoucí okresní rady hasičských soutěží, paní Veronika Křížová a vedoucí aktivu zasloužilých hasičů, paní Marie Stará z SDH Čepí. (Hasiči Pardubice, 2021)

OSH Pardubice sdružuje celkem 4 469 členů, z toho 2 737 mužů, 863 žen a 869 dětí. Přehled těchto kategorií je zobrazen na obrázku č. 10.

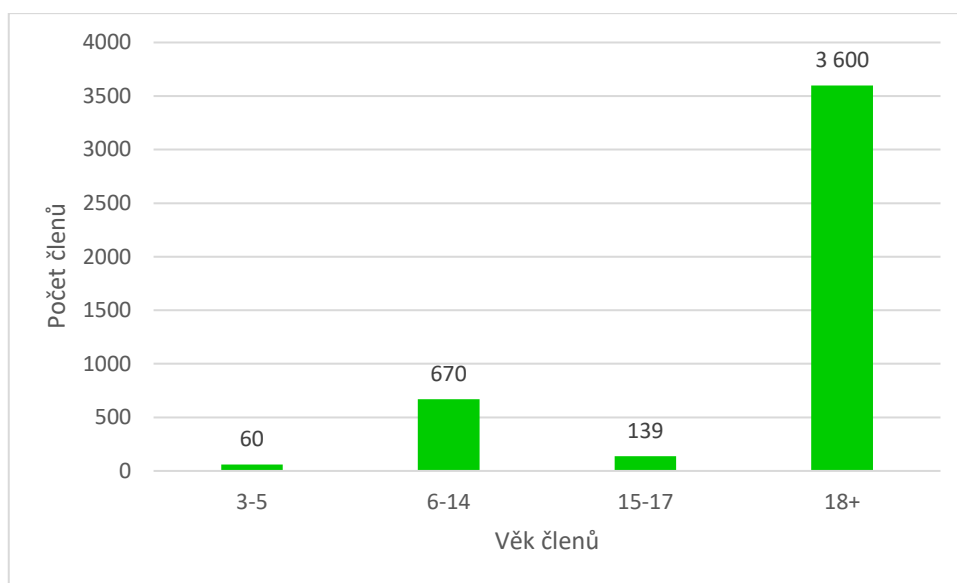

Obrázek 10: Celkový počet členů v kategorii muži, ženy a děti OSH Pardubice k 31. 12. 2020

Zdroj: SH ČMS (2020)

Největší zastoupení v OSH Pardubice mají muži s celkovým počtem 2 737 mužů. Děti je o několik málo více než žen, kterých je 863, a to 869. Podle věku se členové OSH dělí na 4

kategorie, stejně jako členové SH ČMS, a to 3-5 let, 6-14 let, 15-17 let a 18 a více let. Počty těchto kategorií jsou znázorněny na obrázku č. 11.

Obrázek 11: Podíl jednotlivých věkových kategorií členů OSH Pardubice k 31. 12. 2020

Zdroj: SH ČMS (2020)

Nejvíce členů je v kategorii 18+ let s celkovým počtem 3 600, naopak nejméně členů zahrnuje kategorie 3-5 let s počtem 60 členů. Druhá nejobsáhlejší kategorie je 6-14 let, která čítá 670 členů.

Druhá výzkumná otázka zní: Odlišuje se struktura členů OSH Pardubice od struktury členů SH ČMS z hlediska poměru věkových kategorií muži, ženy a děti?

Kladná odpověď bude v případě, že se struktury těchto dvou organizací liší o 5 procentních bodů a více. Pro získání odpovědi je zpracována Tabulka č. 12, která obsahuje počty kategorií muži, ženy, děti a celkové počty členů v obou organizacích, tj. SH ČMS a OSH Pardubice ke dni 31. 12. 2020. (Datum je vybráno ve snaze o co nejvyšší aktuálnost dat.)

Při porovnávání podílu mužů, žen a dětí v SH ČMS a OSH Pardubice, se u mužů v SH ČMS jedná o 61,22 % z celkového počtu členů a velice podobně, s 61,24 %, je na tom i OSH Pardubice, poměr mužů v těchto organizacích je tedy vyrovnaný. Co se týče žen, je zde lehce nad 21 % z celkového počtu členů SH ČMS, u OSH Pardubice je to zhruba 19 %, v SH ČMS je tedy v poměru o přibližně 2 % žen více než v OSH Pardubice. U dětí je to přesně naopak, tedy v SH ČMS je podíl dětí necelých 17,5 %, naopak v OSH Pardubice je podíl necelých 19,5 %.

Tabulka 12: Porovnání struktury členů SH ČMS a OSH Pardubice podle věku k 31. 12. 2020

Kategorie	Celkový počet členů		Celkový podíl členů	
	SH ČMS	OSH Pardubice	SH ČMS	OSH Pardubice
muži	222 415	2 737	61,22 %	61,24 %
ženy	77 656	863	21,38 %	19,31 %
děti	63 227	869	17,40 %	19,45 %
celkem	363 298	4 469		

Zdroj: SH ČMS (2020), Hasiči Pardubice (2020)

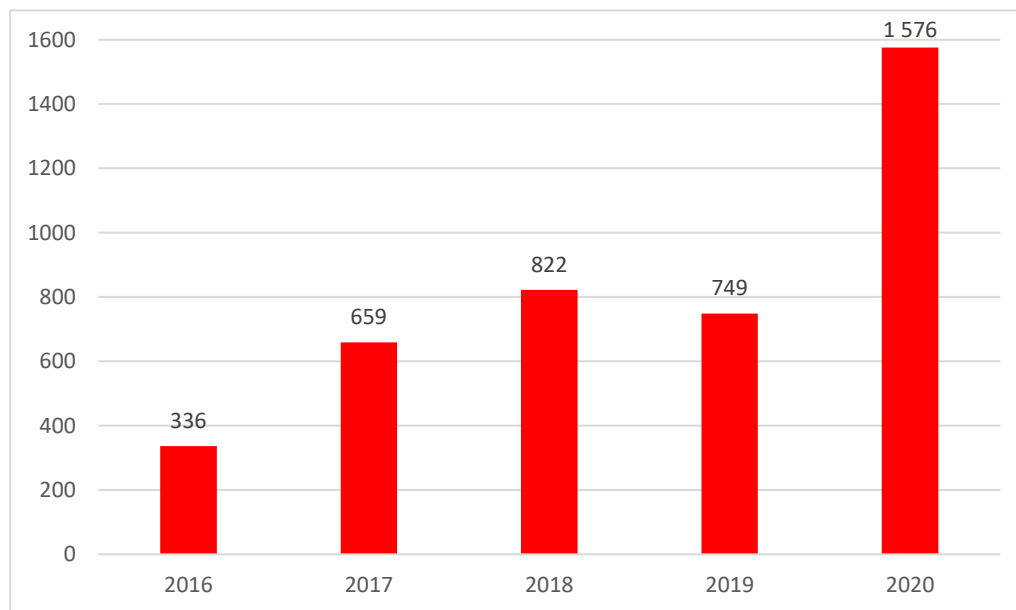
Odpověď na druhou výzkumnou otázku, jež vyplývá z Tabulky č. 12 je tedy záporná, tj. struktura členů SH ČMS vůči struktuře členů OSH Pardubice se neodlišuje, protože ve všech těchto kategoriích je odchylka méně než 5 % bodů. V kategorii muži je rozdíl mezi OSH Pardubice a SH ČMS 0,02 %. Velmi malá odchylka je u kategorie ženy i děti, a to okolo 2 %. Vyšší podíl dětí v OSH Pardubice je významnější pro udržení jejich členské základny, což je důležité pro další fungování OSH Pardubice.

Třetí výzkumná otázka zní: Zabývají se hasiči skutečně primárně hašením požárů?

Jako odpověď budou sloužit dva různé pohledy, nejprve součet požárů za celé období 2016-2020, kde by byla kladná odpověď na položenou otázku v případě, že by byl podíl požárů na celkových výjezdech alespoň 33 % a více. Druhý pohled bude na jednotlivé roky v období 2016-2020 a opět se za kladnou odpověď bude považovat podíl požárů v každém roce alespoň 33 %. Než bude tato otázka zodpovězena, bude zpracován graf (Obrázek č. 13) s přehledem 6 skupin zásahů, ke kterým JPO okresu Pardubice vyjely, a to požár, dopravní nehoda, únik nebezpečných látek, technický zásah, plané poplachy a jiné činnosti, v absolutních číslech za jednotlivé roky období 2016-2020 a Tabulka č. 13 s celkovým počtem a celkovým podílem jednotlivých druhů zásahů dohromady za období 2016-2020. Poté bude jako odpověď na tuto otázku zpracována přehledná tabulka (Tabulka č. 14) podílů skupin zásahů v % za jednotlivé roky období 2016-2020.

Celkem 113 JPO působících v okrese Pardubice se podílelo na zásazích různého charakteru a v letech 2016-2020 vyjely SDH obcí okresu Pardubice celkem k 4 142 výjezdům, z čehož bylo 3 424 zásahů a 718 jiných činností. Zásahy zahrnující požáry, dopravní nehody, úniky nebezpečných látek a technické zásahy se nazývají pohotovostní, jelikož se jedná o záchranné a likvidační práce a je ohrožen život, zdraví, či majetek osob. Dále jednotky SDH provádějí

tzv. jiné činnosti, tedy ty, při kterých nehrozí bezprostřední nebezpečí, předcházejí vzniku potenciálního ohrožení, a to zpravidla ve prospěch svého zřizovatele nebo jiných právnických či fyzických osob. Může se jednat například o doplnění pitné vody do vodojemů, práci se speciální technikou, kropení ploch a další služby, jak pro svého zřizovatele, tak i pro jiné fyzické a právnické osoby. Tyto činnosti jsou prováděny za předpokladu, že jejich výkonem nedojde k ohrožení akceschopnosti jednotky. Přehled za jednotlivé roky v období 2016-2020 je znázorněn na obrázku č. 12. (HZS ČR 2016-2020)

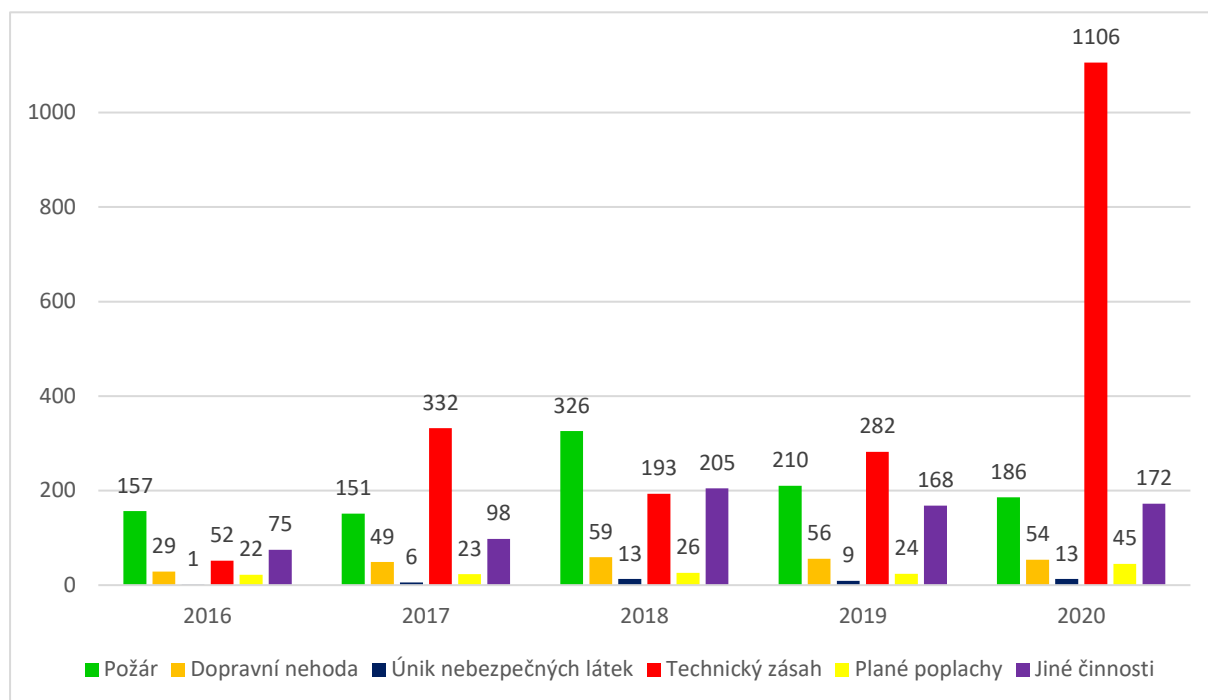

Obrázek 12: Počet výjezdů SDH obcí okresu Pardubice v letech 2016 až 2020

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Na obrázku č. 12 je vidět rozdíl v počtu výjezdů za jednotlivé roky v období let 2016-2020 a právě v posledním roce tohoto období, tj. v roce 2020 vyjely jednotky k nejvíce výjezdům za posledních 5 let, a to k 1 576 událostem. Takto vysoký počet je zapříčiněn hlavně velmi častými povodněmi, které v tomto roce několikrát prudce udeřily. Naopak nejméně výjezdů proběhlo v roce 2016 s počtem celkem 336.

Na obrázku č. 13 je znázorněn přehled jednotlivých druhů zásahů, tj. požár, dopravní nehody, únik nebezpečných látek, technický zásah, planý poplach a jiné činnosti, u kterých zasahovaly SDH okresu Pardubice, v období 2016-2020.

Obrázek 13: Přehled jednotlivých druhů zásahů, u kterých zasahovaly SDH okresu Pardubice, v období 2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

V roce 2020 proběhlo nejvíce zásahů za dané období 2016-2020 a zahrnovaly 186 požárů, z nichž největším byl požár nákladních vozidel v Pardubicích, kde byla škoda vyčíslena na více jak 3 mil. Kč, dále 54 dopravních nehod, 13 zásahů z důvodu úniku nebezpečných chemických látek, 1106 technických zásahů, tedy těch, kdy je odstraňováno nebezpečí nebo nebezpečné stavy, jako například odstranění popadaných stromů, nouzové otevření bytu, odchyt či likvidace obtížného hmyzu či čerpání vody. V roce 2020 vyjízděly JPO k tolika technickým zásahům hlavně kvůli povodním, které hlavně v červnu a v říjnu zasáhly velkou část východních Čech. JPO okresu Pardubice také vyjely k 45 planým poplachům, jež zahrnují příznaky hoření, zneužití jednotky, nenahlášení pálení, chyba na elektronické požární signalizaci a další, tzv. jiné druhy planého poplachu. Dále jednotky vyjely k 172 zásahům typu jiné činnosti. (HZS ČR, 2020)

V letech 2016-2020 vyjely SDH okresu Pardubice k 1 030 požárům. Nejvíce požárů bylo nahlášeno v roce 2018 v počtu 326, nejméně o rok dříve, tj. v roce 2017, v počtu 151. Důvodem

takového rozdílu oproti jiným letem bylo pravděpodobně počasí, jelikož byly v roce 2018 nadprůměrné teploty a spadlo minimum srážek. (HZZ ČR 2016-2020)

Od roku 2016 do roku 2020 se v okrese Pardubice stalo 247 dopravních nehod, u kterých zasahovaly SDH okresu Pardubice, z toho v roce 2018 byl počet nehod nejvyšší, a to 59. Rok 2018 byl v počtu dopravních nehod porovnatelný s rokem 2019, kdy bylo 56 dopravních nehod a rokem 2020, kdy se stalo 54 dopravních nehod. Naopak v roce 2016 byl počet nehod o poznání nižší, tedy 29. Mezi nejčastější příčiny dopravních nehod patří nesprávný způsob jízdy, nepřiměřená rychlost a nedání přednosti v jízdě. (HZZ ČR 2016-2020)

K celkem 42 únikům nebezpečných látek vyjízděly SDH okresu Pardubice v letech 2016-2020. Nejvíce úniků nebezpečných látek bylo nahlášeno v letech 2018 a 2020, v obou letech proběhlo 13 zásahů. Naopak nejméně výjezdů k úniku nebezpečných látek bylo v roce 2016, kdy proběhl 1 takový zásah. Mezi úniky nebezpečných látek patří nejčastěji úniky těchto látek při dopravních nehodách, tedy například únik benzínu, nafty nebo motorového oleje. (HZZ ČR 2016-2020)

Podíl technických zásahů je vždy největší v celkových zásazích, a to nejspíše proto, že tento pojem zahrnuje nejvíce druhů událostí. Patří sem například odstranění nebezpečných stavů, například stromů ze silnice, dále čerpání vody, nouzové otevření bytu, odchyt či likvidace obtížného hmyzu. Od roku 2016 do roku 2020 proběhlo takových zásahů 1 965, více než polovina proběhla v roce 2020, tedy 1 106. Takto vysoký počet byl způsoben častými bouřkami, přívalovými dešti a povodněmi, odstraňováním stromů a čerpáním vody. (HZZ ČR 2016-2020)

Došlo také k 140 planým poplachům. Planý poplach nejčastěji nastává, pokud elektrická požární signalizace mylně vyvolá poplach. To může nastat například v podnicích, kde čidlo na signalizaci zaznamená kouř, který ale nemusí být opravdu od ohně, ale z výroby. Signalizace může mít také poruchu a tím vyvolat poplach, který se následně ukáže jako planý. Na vině ale nutně nemusí být jen elektrická požární signalizace, ale i lidský faktor. Může nastat situace, že někdo, většinou bez povolení, pálí například trávu, listí a podobně a někdo to nahlásí na tísňovou linku jako požár. K tomu dochází nejčastěji při pálení čarodějnic 30. dubna. V takovýchto případech vyjede JPO většinou zbytečně a jedná se tedy o planý poplach. V období 2016-2020 vyjely jednotky také k 718 jiným činnostem. (HZZ ČR 2016-2020)

Tabulka 13: Počet a podíl jednotlivých druhů zásahů JPO okresu Pardubice za období 2016-2020

Zásah	Požár	Dopravní nehoda	Únik nebezpečných látek	Technický zásah	Plané poplachy	Jiné činnosti
Celkový počet	1 030	247	42	1 965	140	718
Celkový podíl	24,87 %	5,96 %	1,01 %	47,44 %	3,38 %	17,33 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS ČR (2016-2020)

Tabulka 14: Podíl jednotlivých druhů zásahů JPO okresu Pardubice v letech 2016-2020

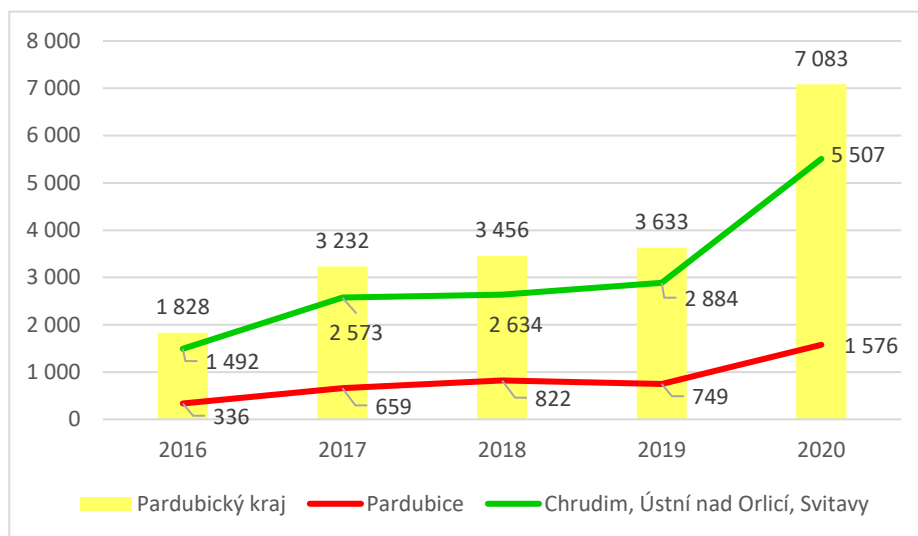
Rok	Požár	Dopravní nehoda	Únik nebezpečných látek	Technický zásah	Plané poplachy	Jiné činnosti
2016	46,73 %	8,63 %	0,30 %	15,48 %	6,55 %	22,32 %
2017	22,91 %	7,44 %	0,91 %	50,38 %	3,49 %	14,87 %
2018	39,66 %	7,18 %	1,58 %	23,48 %	3,16 %	24,94 %
2019	28,04 %	7,48 %	1,20 %	37,65 %	3,20 %	22,43 %
2020	16,62 %	3,24 %	0,78 %	66,35 %	2,70 %	10,32 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS ČR (2016-2020)

Odpověď na výzkumnou otázku je záporná, jelikož za celé období 2016-2020 nezaujímaly požáry více než 33% hranici. Ani v jednotlivých letech období 2016-2020 nebylo v každém roce dosaženo 33% hranice, konkrétně v roce požáry zaujímaly sice necelých 47 % výjezdů. ovšem v roce 2017 činily požáry už jen necelých 23 %. Naopak v roce 2018 byla hranice 33 % překonána, a to s necelými 40 %, v roce 2019 s 28,04 %, ani v roce 2020 s 16,62 % nebyla tato hranice překonána.

Čtvrtá výzkumná otázka zní: Odpovídají uskutečněné zásahy jednotek okresu Pardubice ¼ z pohledu Pardubického kraje z hlediska podílu rozlohy okresů a počtu obyvatel okresů? Pardubický kraj má 4 okresy, tudíž by měl okres Pardubice představovat ¼ podíl v těchto 3 ukazatelích, tj. uskutečněné zásahy, rozloha a počet obyvatel. Kladná odpověď by na tuto otázku byla v případě, že bude podíl uskutečněných zásahů, rozlohy a počtu obyvatel v okresu

Pardubice vyrovnány a jako rozhodující pro odpověď je stanoven rozdíl 5 procentních bodů. Bude tedy porovnána i rozloha a počet obyvatel jednotlivých okresů a než bude odpověď na otázku zodpovězena, nejprve bude sestaven graf (Obrázek č. 14), ve kterém budou porovnány celkové výjezdy JPO okresu Pardubice s celkovými výjezdy JPO okresu Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí za období let 2016-2020. Poté porovnáám podíl počtu obyvatel, rozlohy a uskutečněných výjezdů JPO všech čtyř okresů Pardubického kraje (Tabulka č. 14). Počet obyvatel je pro lepší přehlednost zaokrouhlen na celé tisíce osob nahoru, rozloha je zaokrouhlena na celé stovky km² nahoru.

Obrázek 14: Porovnání výjezdů JPO okresu Pardubice s výjezdy JPO ostatních okresů Pardubického kraje v letech 2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Z obrázku č. 14 vyplývá, že v každém roce v období 2016-2020 se podíl výjezdů JPO okresu Pardubice pohyboval okolo 20 % z celkových výjezdů JPO Pardubického kraje. Nejvyšší podíl měl okres Pardubice v roce 2018, a to přibližně 24 %, nejméně potom v roce 2016 s 18 % v Pardubickém kraji. Celkově nejvíce zásahů proběhlo v Pardubickém kraji v roce 2020, kdy měly okresy Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy celkem 5 507 zásahů, okres Pardubice 1 576, celkově tedy 7 083 výjezdů. Nejméně výjezdů jednotek Pardubického kraje bylo uskutečněno v roce 2016, kdy okres Pardubice zaznamenal 336 zásahů a ostatní okresy Pardubického kraje potom 1 492 zásahů, celkový počet zásahů za rok 2016 byl tedy 1 828. V letech 2017-2019 byl poměr mezi celkovým počtem za celý kraj, za dané 3 okresy i za okres Pardubice přibližně stejný, poměrně vyrovnaný.

Tabulka 15: Postavení okresu Pardubice vůči zbývajícím okresům Pardubického kraje v porovnání počtu obyvatel, rozlohy a uskutečněných výjezdů JPO v letech 2016-2020

Okres	Počet obyvatel	Podíl obyvatel	Rozloha	Podíl rozlohy	Počet výjezdů	Podíl výjezdů
Pardubice	170 000	32,95 %	900 m ²	19,57 %	4 142	21,62 %
Chrudim	104 000	20,16 %	1 000 m ²	21,74 %	5 921	30,91 %
Svitavy	104 000	20,16 %	1 400 m ²	30,43 %	3 739	19,52 %
Ústí nad Orlicí	138 000	26,74 %	1 300 m ²	28,26 %	5 354	27,95 %

Zdroj: vlastní zpracování s využitím HZS (2020)

Odpověď na čtvrtou výzkumnou otázku je záporná, i přes to, že v podílu výjezdů je okres Pardubice vyrovnaný v rámci rozdílu 5 procentních bodů, ovšem z pohledu počtu obyvatel a rozlohy je rozdíl vyšší než stanovených 5 procentních bodů.

Pátá výzkumná otázka zní: Platí, že jednotky obcí s vyšším počtem obyvatel mají nejvíce uskutečněných výjezdů?

Odpověď bude nalezena tak, že jednotky okresu Pardubice budou seřazeny podle počtu výjezdů, a to od nejvyššího počtu výjezdů po nejnižší a poté bude vybráno prvních 10 jednotek s nejvyšším počtem výjezdů a zjištěn počet obyvatel v daných obcích. Toto bude provedeno u každého roku v rozmezí let 2016-2020. Kladná odpověď bude v případě, že pořadí obcí seřazených sestupně podle počtu obyvatel bude odpovídat tomu, aby byly zároveň seřazené sestupně i počty výjezdů.

V tabulkách č. 15-19 je zobrazen také přepočít obyvatel na 1 zásah, počet obyvatel je zaokrouhlen na celé stovky obyvatel pro větší přehlednost tabulek. Stejně tak je na celá čísla zaokrouhlen i přepočít obyvatel dané obce na jeden zásah.

Tabulka 16: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2016

Obec	Přelouč	Holice	Sezemice	Lázně Bohdaneč	Dašice	Dolní Rožná	Řečany nad Labem	Ostřetín	Zdechovice	Kladruby nad Labem
Počet obyvatel obce (zaokr. na celé 100)	8 700	6 400	4 000	3 400	2 000	2 000	1 300	900	600	600
Zásahy celkem	14	26	17	41	31	14	19	15	17	16
Přepočít obyvatel na 1 zásah (zaokr.)	621	246	235	83	65	143	68	60	35	38

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Tabulka 17: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2017

Obec	Přelouč	Holice	Lázně Bohdaneč	Dašice	Dolní Roveň	Řečany nad Labem	Ostřetín	Libišany	Zdechovice	Lipoltice
Počet obyvatel obce (zaokr. na celé 100)	8 700	6 400	3 400	2 000	2 000	1 300	900	600	600	400
Zásahy celkem	28	40	81	54	27	35	27	31	28	36
Přepočet obyvatel na 1 zásah (zaokr.)	311	160	42	37	74	37	33	19	21	11

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Tabulka 18: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2018

Obec	Městský obvod I - Pardubice	Přelouč	Holice	Lázně Bohdaneč	Dašice	Dolní Roveň	Staré Hradiště	Řečany nad Labem	Ostřetín	Lipoltice
Počet obyvatel obce (zaokr. na celé 100)	20 600	8 700	6 400	3 400	2 000	2 000	1 900	1 300	900	400
Zásahy celkem	37	36	46	90	60	37	31	44	30	37
Přepočet obyvatel na 1 zásah (zaokr.)	557	242	139	38	33	54	61	30	30	11

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Tabulka 19: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2019

Obec	Městský obvod I - Pardubice	Holice	Sezemice	Lázně Bohdaneč	Dašice	Dolní Roveň	Staré Hradiště	Řečany nad Labem	Ostřetín	Zdechovice
Počet obyvatel obce (zaokr. na celé 100)	20 600	6 400	4 000	3 400	2 000	2 000	1 900	1 300	900	600
Zásahy celkem	43	46	27	90	54	36	33	28	40	27
Přepočet obyvatel na 1 zásah (zaokr.)	479	139	148	38	37	56	58	46	23	22

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Tabulka 20: Přehled přepočtu obyvatel obcí na 1 zásah v roce 2020

Obec	Městský obvod I - Pardubice	Holice	Lázně Bohdaneč	Dolní Roveň	Dašice	Ostřetín	Kladruby nad Labem	Zdechovice	Lipoltice	Pardubice - Hostovice
Počet obyvatel obce (zaokr. na celé 100)	20 600	6 400	3 400	2 000	2 000	900	600	600	400	300
Zásahy celkem	87	115	114	100	52	66	50	48	55	63
Přepočet obyvatel na 1 zásah (zaokr.)	237	56	30	20	38	14	12	13	7	5

Zdroj: vlastní zpracování s využitím dat HZS ČR (2016-2020)

Odpoověď na výzkumnou otázku je záporná, jelikož pořadí obcí seřazených sestupně podle počtu obyvatel neodpovídá tomu, aby byly zároveň seřazeny sestupně i počty výjezdů, tudíž neplatí vždy, že největší obec co do počtu obyvatel má také nejvíce výjezdů.

Například v tabulce č. 16-18 je Městský obvod I-Pardubice¹ sice nejvíce obyvatel, ovšem v roce 2018 má o 53 méně zásahů než 6krát menší obec Lázně Bohdaneč, a to 37. Přepočet na počet obyvatel připadajících na jeden výjezd jednotky je 557, v roce 2018 je s počtem výjezdů 37 na děleném pátém místě společně s obcí Dolní Roveň a Lipoltice. V roce 2019 je na tom Městský obvod I – Pardubice obdobně, jelikož je na čtvrtém s 43 výjezdy, přepočet na obyvatele je 479. V letech 2016 a 2017 se tato obec ani nevyskytuje v prvních 10 obcích s nejvyšším počtem výjezdů. Naopak obec Lázně Bohdaneč je v letech 2016-2020 obcí s nejvyšším počtem zásahů, ale ani jednou není na prvním místě v počtu obyvatel. V roce 2020 měla obec Dolní Roveň s 2 000 obyvateli o pouhých 14 výjezdů méně, než obec Lázně Bohdaneč s 3 400 obyvateli a o 15 výjezdů méně než obec Holice s více než dvojnásobkem počtu obyvatel oproti Dolní Rovni, a to 6 400. O skoro polovinu méně výjezdů měla obec Dašice, která má přibližně stejně obyvatel jako obec Dolní roveň, tedy 52 výjezdů.

Nemalou součástí činností vykonávaných SDH obcí je také pořádání kulturních a společenských akcí, jako například soutěží pro dospělé i mládež, v rámci bezpečnosti se podílejí na organizaci pálení čarodějnic, do povědomí okolí se mohou dostat pořádáním hasičských plesů, ze kterých poté mají pochopitelně určitý příjem, výstav hasičské techniky pro ukázkou hasičské historie i současného vybavení, pod záštitou požární prevence organizují branný den a mnoho dalších. Pravděpodobně nejrozšířenější z nich je pořádání postupových soutěží jak pro mládež, tak pro dospělé závodníky, jedná se o tzv. požární sport. Požární sport má mnoho disciplín, mezi nejznámější patří požární útok, branný závod, štafeta 4x60 m a 4x100 m s překážkami, běh na 60 a 100 m s překážkami, štafeta požárních dvojic a výstup do 4. patra cvičné věže. Nejobsáhlejším závodem je určitě branný závod, jelikož závodníci musí umět střílet vzduchovkou, znát základy zdravotědy a topografie, poznat technické značky, vědět, co se jakým přístrojem hasí, musí umět uvázat několik druhů uzlů a umět se orientovat v mapě pomocí buzoly. Vše je samozřejmě na čas a za špatné odpovědi se připočítávají trestné minuty. Běhá se v kategoriích přípravka, mladší žáci, starší žáci, dorost, ženy a muži, ale ne každá kategorie se zúčastňuje všech soutěží. Z klasických soutěží závodníci postupují do okresního kola, dále pak do krajského kola, na mistrovství ČR v požárním sportu a vrcholem sezóny jsou mezinárodní soutěže, tedy mistrovství Evropy v požárním sportu a mistrovství světa v požárním sportu.

¹ Město Pardubice je zastoupeno jeho městskými obvody.

Vzdělávací součástí požárního sportu jsou tzv. „odborky“, tedy Odznaky odborností mladých hasičů, v kategoriích Cvičitel, Instruktor, Kronikář, Preventista, Preventista junior, Strojník, Strojník junior a Velitel. Mladí hasiči musí znát hlavní příčiny vzniku požárů, čísla tísňového volání, použití hasicích přístrojů, orientovat se v technice požární ochrany, znát základní informace o historii požární ochrany v ČR a další. (Hasiči Janovice, 2021)

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo posoudit organizační, personální, finanční a technické podmínky fungování sborů dobrovolných hasičů v okrese Pardubice ve vztahu k jejich poslání a cílům činnosti jakožto součásti Sboru hasičů Čech, Moravy a Slezska a při tom zjistit odpovědi na 5 výzkumných otázek.

V první části je popsána organizace dobrovolných hasičů v ČR a jejich cíle, což zahrnuje jednotky požární ochrany, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Českou hasičskou jednotu a Moravskou hasičskou jednotu. Ve druhé kapitole je rozebráno poskytování dotací jednotkám požární ochrany obcí a zahrnuje také grafy a tabulky, například dotace poskytnuté SDH okresu Pardubice ve srovnání s dotacemi pro SDH okresu Chrudim, Ústní nad Orlicí a Svitavy v letech 2016-2020 a výše dotací na 1 výjezd poskytnutých JPO Pardubického kraje v jednotlivých letech období 2016-2020. Třetí kapitola se zabývá technickým vybavením jednotek požární ochrany obcí, čtvrtá kapitola obsahuje odbornou a zdravotní způsobilost členů sboru dobrovolných hasičů. Pátá a poslední kapitola zkoumá organizační a personální aspekty jednotek požární ochrany okresu Pardubice a zahrnuje například komparaci počtu a struktury členů Okresního sdružení hasičů Pardubice a Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a výjezdů v porovnání s počtem obyvatel a rozlohou okresu Pardubice oproti ostatním okresům Pardubického kraje.

Pro naplnění cíle práce byly hledány odpovědi na pět výzkumných otázek, při čemž bylo zjištěno, že:

- podíl výjezdů JPO okresu Pardubice i podíl jim poskytnutých dotací se v každém z let období 2016-2020 nepohybuje v rozmezí 5 procentních bodů a odpověď na první otázku, zda byly v jednotlivých okresech Pardubického kraje v letech 2016-2020 poskytnuty přiměřené dotace JPO z pohledu uskutečněných výjezdů, je tedy záporná,
- ve všech věkových kategoriích obou organizací, tj. OSH Pardubice a SH ČMS, je v jejich poměru rozdíl méně než 5 procentních bodů a odpověď na otázku, zda se struktura členů OSH Pardubice výrazněji odlišuje od struktury členů SH ČMS z hlediska poměru věkových kategorií muži, ženy a děti, je záporná,
- za celé období 2016-2020 nebylo v podílu výjezdů k požárům dosaženo stanovené hranice 33 %, a i když v roce 2016 činily požáry necelých 47 % a v roce 2020 činily 40 %, tak v letech 2017, 2018 a 2019 nebyla tato hranice překonána, tudíž je odpověď na tuto otázku záporná,

- i přes to, že v podílu výjezdů je okres Pardubice vyrovnán v rámci rozdílu 5 procentních bodů, je odpověď na čtvrtou otázku záporná, jelikož z pohledu počtu obyvatel a rozlohy je rozdíl vyšší než stanovených 5 procentních bodů,
- jednotky obcí s nejvyšším počtem obyvatel nemají nejvíce uskutečněných výjezdů, jelikož pořadí obcí seřazených sestupně podle počtu obyvatel neodpovídá tomu, aby byly zároveň seřazeny sestupně i počty výjezdů, odpověď na otázku je záporná.

Je rozhodně velice důležité, aby byly jednotkám, nejen okresu Pardubice, ale i všem ostatním, poskytovány adekvátní dotace proto, aby mohla být zajištěna akceschopnost jednotek pro případné výjezdy. Další důležitou tématikou je pochopitelně zajištění dostatečné členské základny z hlediska věkových kategorií, což tomto případě rozhodně je, jelikož podíl dětí v OSH Pardubice je vyšší než například žen, mužů je poměrově přibližně stejně jako v SH ČMS. Z toho vyplývá, že by do budoucna mohla být tato členská základna správně vybavena, aby bylo možné i nadále vykonávat činnost v jednotlivých sborech. V dnešní době už se hasiči nezabývají jen požáry, jako tomu bylo nejspíš dříve, ovšem o to důležitější jejich práce je a měla by být také adekvátně odměněna.

Domnívám se, že všechny tyto důležité milníky jsou nezbytné pro výkon této činnosti a je rozhodně jedině dobře, že se tento stav udržuje, a snad bude udržen i do budoucna.

SEZNAM LITERATURY

- ČHJ (2020). *Historie České hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hasickajednota.cz/historie/>
- ČHJ (2018). *Roční zpráva České hasičské jednoty 2018* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hasickajednota.cz/>
- Hasiči Janovice. (2021). *Odznaky odborností* [online]. [cit. 2021-8-25]. Dostupné z: <http://www.hasicijanovice.cz/vyuka-mh/odborky/>
- Hasiči Pardubice (2021). *Členové Výkonného výboru OSH Pardubice* [online]. [cit. 2021-9-1]. Dostupné z: <http://hasicipardubice.cz/index.php?actLink=osh-kontakty/>
- HZS ČR (2021). *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx/>
- HZS ČR (2014). *Metodika pro zřizování JSDH obcí* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/metodika-zrizovani-jsdho.aspx/>
- HZS ČR (2016). *Statistická ročenka Pardubického kraje 2016* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-statisticka-rocenka-2016.aspx/>
- HZS ČR (2017). *Statistická ročenka Pardubického kraje 2017* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-2017.aspx/>
- HZS ČR (2018). *Statistická ročenka Pardubického kraje 2018* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-2018.aspx/>
- HZS ČR (2019). *Statistická ročenka Pardubického kraje 2019* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-2019.aspx
- HZS ČR (2020). *Statistická ročenka Pardubického kraje 2020* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/statisticka-rocenka-statisticka-rocenka-2020.aspx
- Krajský úřad Pardubického kraje. (2016). *Finanční podpora JSDH obcí Pardubického kraje 2016* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/financni-podpora-jednotek-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci/84838/rozdeleni-dotaci-pro-rok-2016/>
- Krajský úřad Pardubického kraje. (2017). *Finanční podpora JSDH obcí Pardubického kraje 2017* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/financni-podpora-jednotek-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci/91386/rozdeleni-dotaci-pro-rok-2017/>

- Krajský úřad Pardubického kraje. (2018). *Finanční podpora JSDH obcí Pardubického kraje 2018* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/financni-podpora-jednotek-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci/96194/rozdeleni-dotaci-pro-rok-2018/>
- Krajský úřad Pardubického kraje. (2019). *Finanční podpora JSDH obcí Pardubického kraje 2019* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/financni-podpora-jednotek-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci/101046/rozdeleni-dotaci-pro-rok-2019/>
- Krajský úřad Pardubického kraje. (2020). *Finanční podpora JSDH obcí Pardubického kraje 2020* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/financni-podpora-jednotek-sboru-dobrovolnych-hasicu-obci/107602/rozdeleni-dotaci-pro-rok-2020/>
- Krajský úřad Pardubického kraje. (2021). *Dotační program Podpora JSDH obcí Pardubického kraje* [online]. [cit. 2021-9-21]. Dostupné z: <https://www.dotacni.info/dotacni-program-podpora-jednotek-sdh-obci-pardubickeho-kraje/>
- Ministerstvo vnitra ČR. (2002). *Vyhláška č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva* [online]. [cit. 2021-3-8]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380/>
- ČR. (2000a). *Zákon č. 218/2000 Sb.* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-218>
- ČR. (2000b). *Zákon č. 239/2000 Sb.* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239/>
- ČR. (2000c). *Zákon č. 240/2000 Sb.* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240/>
- MHJ (2021a). *Členové prezidia Moravské hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://mhj.hasicovo.cz/cs/vykonny-vybor/>
- MHJ (2021b). *Historie Moravské hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://mhj.hasicovo.cz/cs/o-nas/historie/>
- MHJ (2021c). *Podpořené projekty Moravské hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://mhj.hasicovo.cz/cs/podporene-projekty>
- MHJ (2021d). *Propagace Moravské hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://mhj.hasicovo.cz/cs/odbory-mhj/propagace/>

- MHJ (2021e). *Seznam sborů Moravské hasičské jednoty* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://mhj.hasicovo.cz/cs/o-nas/osh-v-kraji/>
- SH ČMS (2018). *Výroční zpráva SH ČMS 2018* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/vyrocní-zprava-2016/786-vyrocní-zprava-za-rok-2018/>
- SH ČMS (2020). *Výroční zpráva SH ČMS 2020* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/vyrocní-zprava-2016/1390-vyrocní-zprava-sh-cms-za-rok-2020/>
- SH ČMS (2021a). *Stanovy SH ČMS* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/usek-vnitroorganizacni/dokumenty/1451-stanovy-sh-cms-ve-zneni-zmen-prijatych-vi-sjezdem-9-7-2021/>
- SH ČMS (2021b). *Zvolení starostky SH ČMS* [online]. [cit. 2021-8-24]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/aktuality/1448-dobrovolni-hasici-si-na-vi-sjezdu-zvolili-nove-vedeni-starostkou-se-stala-monika-nemeckova/>
- SVOBODA, Ondřej. *Přednášky z předmětu Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Interní dokument*. Univerzita Pardubice, 2020.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Seznam JPO kategorie III v okrese Pardubice

JPO III

SDH Dašice
SDH Lázně Bohdaneč
SDH Řečany nad Labem
SDH Břehy
SDH Býšť
SDH Čeperka
SDH Dolní Roveň
SDH Holice
SDH Horní Jelení
SDH Hostovice
SDH Choltice
SDH Kladruby nad Labem
SDH Lipoltice
SDH Moravany
SDH Opatovice nad Labem
SDH Ostřešany
SDH Ostřetín
SDH Přelouč
SDH Ráby
SDH Rohovládová Bělá
SDH Rokytno
SDH Sezemice
SDH Srch
SDH Staré Ždánice
SDH Trusnov
SDH Turkovice
SDH Újezd u Přelouče
SDH Voleč
SDH Zdechovice

Příloha č. 2: Seznam JPO kategorie V v okrese Pardubice

JPO V

SDH Barchov	SDH Pardubice-Rosice
SDH Bezděkov	SDH Pích
SDH Borek	SDH Poběžovice u Holic
SDH Brloh	SDH Poběžovice u Přelouče
SDH Bukovina nad Labem	SDH Podůlšany
SDH Bukovina u Přelouče	SDH Pravy
SDH Bukovka	SDH Přelovice
SDH Čepí	SDH Přepychy
SDH Černá u Bohdanče	SDH Radhošť
SDH Dolany	SDH Rohoznice
SDH Dříteč	SDH Selmice
SDH Dubany	SDH Semín
SDH Hlavečnick	SDH Slepotice
SDH Holotín	SDH Sopřeč
SDH Horní Ředice	SDH Sovolusky
SDH Hrobice	SDH Spojil
SDH Choteč	SDH Smojedy
SDH Chrtmky	SDH Staré Hradiště
SDH Chvojenc	SDH Staré Jesenčany
SDH Chýšf	SDH Starý Mátěřov
SDH Jankovice	SDH Stěblová
SDH Jaroslav	SDH Stojice
SDH Jedousov	SDH Strašov
SDH Jeníkovice	SDH Svinčany
SDH Jezbořice	SDH Svojišice
SDH Kasalice	SDH Tetov
SDH Kojice	SDH Třebosice
SDH Kostěnice	SDH Týništko
SDH Křičeň	SDH Uhersko
SDH Kunětice	SDH Úhřetická Lhota
SDH Labské Chrčice	SDH Újezd u Sezemic
SDH Lány u Dašic	SDH Valy
SDH Libižany	SDH Vápno
SDH Litošice	SDH Veliny
SDH Malé Výkleky	SDH Veselí
SDH Mikulovice	SDH Vlčí Habřina
SDH Mokošín	SDH Vyšehněvice
SDH Morašice	SDH Žaravice
	SDH Živanice